

Hoe ziet de Veto er volgend jaar uit? Ambitieuze plannen overname Veto

Wat begon als een vaag gerucht en dan iets concreter werd, staat sinds een week of twee zo goed als vast: enkele pressen-in-plannen een *putsch* tegen Veto. Volgend jaar schrijft dit blad misschien de artikels die zij graag lezen. En zoals zo vaak met putschisten, is de wijze waarop dit klikje zijn plannetje smeedt, beneden alle peil. Een kronologisch overzicht van de feiten. Op pagina 3 geven wij U een antwoord op de plannen.

Vrijdag 19 februari. Een vrijgestelde en een studentenvertegenwoordiger vallen het Veto-kantoor binnen met een bizar verhaal. Een aantal mensen vanuit het Vlaams Rechtsgenootschap (VRG) beramen een heus overnameplan voor Veto. De initiatiefnemers spraken een aantal mensen aan uit andere kringen (vaak kandidaat-pressen) om de zaak concreet te beklinnen.

Veel konkreets is niet bekend: "veertien stemmen" zouden bij het initiatief betrokken zijn, en de afwijzing van de huidige Veto-lijn zou volledig zijn: de Veto van volgend jaar zal hoogstens in naam nog hetzelfde zijn.

Om de ernst van deze situatie te begrijpen is enige kennis van de Loko-structuren vereist. De huidige Veto-ploeg (redactie en vaste medewerkers) verkiesst jaarlijks een hoofdredacteur en redaktiesekretaris. Die verkiezing wordt op alle Loko-roden (Kringraad, Kultuurraad, Sociale Raad en Sportraad), apart bekrachtigd na stemming. Pas als alle vier raden hun instemming betuigen, is de Veto-ploeg 'aanvaard'. Die procedure is verreweg de strengste uit het Loko-repertoire.

Kringen met minder dan duizend studenten (Germania, Katchetika, Bios,...) hebben één stem, grotere kringen (VRG, VTK, Politika, Landbouwkring,...) twee. In de praktijk betekenen veertien stemmen zo goed als zeker een absolute meerderheid. De putschisten zouden de buit dus binnen hebben.

Meer concrete informatie is in dit stadium nog niet geweten, en dat ligt vooral aan één specifieke karaktertrek van de initiatiefnemers: zij doen

alles zo stiekem mogelijk. De respectievelijke presidia worden buiten de discussie gehouden, de algemene vergaderingen van de raden van Loko worden angstvallig vermeden, en vanzelfsprekend wordt op geen enkele manier contact gezocht met de huidige Veto-ploeg.

Het feitenmateriaal is bijgevolg schaars, geruchten zijn er des te meer. Sommige Loko-medewerkers zouden gehoord hebben dat de Veto-ploeg "nog diezelfde week afgezet wordt". Het verhaal klinkt te ongeloofwaardig om waar te zijn. De Veto-ploeg raakt vlug akkoord om de eigen houding op twee principes te baseren. Ten eerste: er wordt juiste informatie verzameld, men hoeft zich voor het stimuleren van roddels, ook als die op korte termijn eventueel in het eigen voordeel zouden kunnen zijn. Ten tweede: men werkt strikt binnen het democratisch model van Loko. Veto blijft de mening toegedaan dat eventuele problemen binnen Loko bediscussieerd moeten worden.

Maandag 22 februari. Meer feiten raken bekend. Binnen de ploeg die zich kandidaat wil stellen om volgend jaar het management van het VRG op zich te nemen, is de onvrede met Veto groot. Konkreet blijkt het hier om de preses-kandidaat van VRG, Robby Tas te gaan, die reeds langer persoonlijke problemen met Veto heeft. Hij verzamelde rond zich ondermeer de preses-kandidaat van Ekonomika, Jan Grevendonck en Medika preses-in-spe, Roland de Vlieger.

Woensdag 25 februari. Ook de details beginnen verder duidelijk te worden. Er zijn inderdaad "een aantal mensen uit kringen" gekontakteerd. Ze avogederden buiten iedere Loko-structuur, onder bijvoorbeeld gelijkgezinden. Bij de betrokkenen horen mensen van ondermeer Wiskunde en Natuurkunde, Economie, Geneeskunde, Klassieke filologie en Rechten. Peter Schelstraete, huidige preses van Ekonomika, verklaarde aan Veto "niet akkoord te zijn met hun manier van werken. Eventuele problemen moeten binnen Loko uitgepraat worden."

's Avonds was het Klio-presidium de oren uit van Kris Swerts, de persoon die zich in naam van Klio bij het groepje aangesloten had. "Niks in naam van Klio, maar een hoogstpersoonlijke demarche waarmee de kring niets te maken heeft", luidde het.

Donderdag 26 februari. De Klio-vergadering brengt een aangename verrassing. Via een gunstige wind beland een interessant document in de Veto-brievenbus: een tekst met de ronkende titel 'Wat loopt er op dit moment verkeerd bij Veto?'. Deze tekst is zeer lezenswaard. Veto zou door niemand gelezen worden, Veto is niet representatief, enz. (Zie artikel pagina 3).

Vrijdag 27 februari. Op Kringraad wordt de bewuste brief op de vergadering gebracht. Na een korte discussie, wordt door een aantal kringen gesteld dat de materie niet de bevoegdheid van Kringraad is, Kringraad is immers geen superraad. De discussie wordt snel daarna afgesloten.

Ria Vandermaesen

In onze vierde aflevering over concertorganisatoren gingen we deze twee poesjes uithoren. Cri du chat. Miauw, pagina 9. (foto Steven Neiryck)

Waarom J.J. Lamers zich niet alleen voelt "De hele wereld masturbeert toch"

Tien jaar geleden schopte Jan Joris Lamers zijn Maatschappij Discordia uit de Nederlandse teatergrond en al dadelijk werd hij gepromoveerd tot enfant terrible van het toenmalige teater, maar wil dat niet geweten hebben. Net zomin wil hij horen hoe tegendraads zijn opvoeringen zijn, of hoe eigenzinnig zijn ideeën. "Daar hou ik me helemaal niet mee bezig," beweert hij. "Die dingen moeten de kritici maar vertellen. Ik speel toneel. Daar houdt het mee op."

In haar recentste Teaterschrift publiceerde het Brusselse Kaaiteater een tekst van Lamers over de ideale schouwburg. Hij had het daarin over een volkomen transparant gebouw, een glazen ruimte die in perfecte harmonie staat met de omgeving. We vroegen hem wat we met zo'n metafoor moeten. En of het er wel een is. Lamers: "Het toneel speelt zich af in gebouwen die niets meer met onze tijd te maken hebben. De infrastructuur zoals we die nu kennen, vindt zijn bron in een tijd waarin een volstrekt ander teaterklimaat heerste. Er bestaat helemaal geen teaterarchitectuur meer. De laatste honderd jaar, of misschien zelfs langer, is er niets behoorlijk meer gebouwd, geen ruimtes die fundamenteel anders zijn dan wat daarvoor is neergezet."

Veto: Die tekst was dus een louter architecturaal statement?
Lamers: "Nee, zeker niet. Maar het is in onze tijd gebruikelijk om ieder in zijn eigen specialisme terug te drukken. Toneelspelers mogen alleen nog hun tekste reproduceren, en daar moet het dan bij blijven. Dat is natuurlijk ontzettend stom. Je vormt als akteur toch een onderdeel in een konflicte van kunstdisciplines. Zo is het toneel in feite altijd een uiterst belangrijk opdrachtgever geweest voor architecten, maar ook voor schrijvers en zelfs voor beeldende kunstenaars. Maar het toneel van nu, als bijeenkomst van mensen, vindt in volstrekt amorfe gebouwen plaats."

Organisch

"Ik kies voor transparante gebouwen omdat het teater met transparantie altijd gebaat is. Gerardjan Rijnders van Toneelgroep Amsterdam opteert voor een zwarte doos, maar zo hebben we er toch al duizend? En als

ik dan toch zou moeten kiezen voor een bestaande vorm, dan vind ik een achttiende-eeuwse schouwburg het interessantst. Zulke ruimte vertoont nog niet die geslotenheid van nu. Het is in feite niet veel meer dan een overdekt plein, organisch gegroeid uit het stadsleven van toen. Je kan het vergelijken met de drive-ins van nu. Later zijn de inkomhal en de foyers belangrijker geworden dan de eigenlijke zaal. Die werd op die manier van de rest van de stad afgesloten. Je vindt die evolutie helemaal terug in de Brusselse Muntshouwburg."

"Het enige wat de mensen nu nog kennen zijn die zeventiende-eeuwse teaters waar Shakespeare in speelde, maar die Engelse schouwburgen waren voor hun tijd uiterst primitief. Wat dat betreft is ons geheugen beïnvloed door die hele ontrechte Shakespeare-hype, die Stratford-ellende. In het antieke Griekenland daarentegen, toen was het teater nog echt transparant. Er bestond een natuurlijke situatie voor, zowel wat functie als wat lokatie betreft."

"Maar ook als je een stuk speelt, ben je de hele tijd om die transparantie bekommerd. Elke tekst zit vol metafoeren en spiegeleffecten. Je moet je voorstelling doorzichtig genoeg maken om het belang van die elementen te onderkennen."

Fragmenten

Veto: Anderzijds werk je toch voor een klein, bijna vast publiek. Daar streeft je zelfs naar.

Lamers: "Ik streef helemaal nergens naar. En ik werk trouwens voor niemand, behalve dan voor mezelf."

Veto: Maar je houdt toch een bepaald publiek voor ogen. Eén dat een bepaald beeld heeft van Discordia, één dat jullie evolutie heeft gevolgd.

Lamers: "Maar Maatschappij Discordia is onbelangrijk. Dat is maar een naam. Ik hou me helemaal niet bezig met het labelen van onze groep."

Veto: Maar je plaatst jezelf toch ergens in het hedendaagse teater. Je bent toch niet naïef.

Lamers: "Nee, ik plaats mezelf helemaal nergens, dat moet het publiek maar doen. Of de kritici. Ik las net een interview met Luk Perceval van de Blauwe Maandag Compagnie. Die houdt zich uitsluitend bezig met zijn positie, het wordt bijna paranoia. Volgens mij moet hij daar een toneelschrijver worden. Het is duidelijk zijn tema. Maar ik ben niet naïef. Of misschien ben ik dat juist wel. Ik speel toneel. Dat is mijn enige statement."

"De relatie van het publiek tot het toneel is trouwens volkomen gewijzigd doorheen de geschiedenis. In de tijd van Shakespeare bijvoorbeeld was het teater veel minder professioneel. Het was niet meer dan volksvermaak, volledig verweven in het alledaagse leven. Voorstellingen waren ook nooit los te koppelen van de horeka. Je kan die situatie absoluut niet vergelijken met die van nu. Het was niet zo dat het publiek om half negen binnenkwam, een stuk zag, en een paar uur later applaudisseerde en naar huis ging. The Globe, het teater van Shakespeare, dat was een herberg. Daar kropen dan een paar mensen op het podium, en die speelden wat. Maar zeker geen volledige stukken, want die vonden ze veel te lang. Fragmenten waarschijnlijk, dat weten we niet precies. Daar bestaan veel speculaties over."

"Het vak van toneelspeler ontstond ook maar pas in de burgerlijke cultuur van het begin van de negentiende eeuw. Daarvoor stonden bijvoorbeeld de schoenmakers op het toneel, de ambachtslieden. Die moesten heel wat verschillende dingen doen om aan de kost te komen. Nu heeft iedereen zo zijn eigen specialisme, en is verdoemd om zich daaraan te houden. Dat vind ik ontzettend belachelijk. Onderwijs, propaganda, het doorgeven van informatie, dat gebeurde allemaal op en rond de schouwburg. Er was geen sprake van een enige beperking tot tekstreproductie. De toneelspeler van nu moet zich tot dat toneelspelen beperken. Als hij zich wil

vervolg op pag. 9

binnenin

We hadden hem al altijd willen hebben zo'n Peugeot 306, op onze voorpagina. Maar het is een SST geworden...

Deze week hebben we eksklusief voor U een speciale katern rechtstreeks uit Spanje. Daarin wordt een minder positief kantie belicht van de zo groots opgezette prestige projecten, waar Spanje met haar moderniteit een patent op wil nemen. Het is maar dat je eraan denkt als je volgend jaar op een strand in Benidorm ligt te bakken. 5-8

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redactiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)actualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studietoer en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitsluitend en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggeplaatst worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ± 1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Fietsen

Bedankt Grofo voor het corrigeren van talrijke leugenachtige reclameborden. Zo worden ook eens de negatieve gevolgen van het autoverkeer in Leuven getoond. Door meer gebruik te maken van de aanwezige alternatieven kunnen we trachten het evenwicht tussen de mens en de andere levensvormen op deze aarde te herstellen. Het is verkeerd te stellen van de toekomst en de volgende generaties geen kans te geven op een lang leven. We zijn immers niet de bezitter van de aarde; we hebben ze enkel in bruikleen.

De Leuvense fietsakties en de acties van Grofo zijn ludiek en geweldloos maar de risico's die deze mensen nemen, lokken blijkbaar geweld uit bij anderen wiens belangen bedreigd worden. De uitlatingen van Vansina op de fietsakties en de gewelddadige reacties van onze "ordehandhavers" doen me denken aan de woede die Stefanus (Nieuw Testament) bij de leden van het Sanhedrin oppiep toen hij hen konfronteerde met de werkelijke waarden over hun leven. Steeds meer mensen voelen zich geroepen

om via geweldloze acties hun kruis op de schouders te nemen om het lijden van de natuur en de levende wezens te dragen.

P. Vanvinckenroye

nvdr: Veto beschouwt de zaak Vansina nu voor gesloten

Kriminologie

Wij (het presidium van de Kriminologische Krifng van de KUL) zijn van oordeel dat er rond onze studierichting een aantal ernstige misverstanden bestaan die zeer kwalijke gevolgen hebben. Om deze in de toekomst te vermijden sturen wij deze brief.

Kriminologie is geen specialisatie van rechten, of welke andere studierichting dan ook. Het is geen aanvullend diploma maar een volwaardig uitgebouwde studierichting met kandidaturen en licenties.

Kriminologie is geen gemakkelijk te behalen diploma; wie met die motivatie aan de kandidaturen begint, komt sowieso bedrogen uit. Ter illustratie: het slaagpercentage na juni-julij bedroeg vorig jaar (in het eerste jaar) 11%!

De opleiding tot kriminoloog is niet bedoeld als een beroepsopleiding, men kan dus niet automatisch aan de slag bij politionele diensten, gevangenis-, opvangcentra, ... De mogelijkheden op de arbeidsmarkt zijn dan ook beperkt.

De opleiding is er vooral op gericht om een brede maatschappelijke vorming te bieden en de verschillende wetenschappelijke methoden (psychologische, sociologische, juridische, ...) toe te passen op dat wat men kriminaaliteit noemt. Wie spektakel zoekt, moet voor leuwentemmer studeren en niet voor kriminoloog.

Er zijn vele wegen die leiden tot het diploma van kriminoloog. Informeer u degelijk zodat u zich later niets te verwijten hebt!

Het is geenszins onze bedoeling mensen af te schrikken of te ontmoedigen. Wel zijn wij van mening dat iemand die kriminologische wetenschappen wil gaan studeren zonder deze feiten in gedachten te houden, alleen maar slachtoffer kan worden van zijn of haar ondoordachte beslissing.

Het presidium van Krimen

Meisje

Wij waren zeer verheugd de gratis publiciteit te mogen waarmaken om jullie voorpagina, maar we willen toch het één en 't ander benadrukken.

Het is waar dat het initiatief en de idee voor dit sportgebeuren, de nochtame avondwandeling, van "Ons" Hageland komt. Groot was onze verbazing dat we hiervoor ook nog op de steun van een 700tal andere sportieveilingen konden rekenen. Zelfs de supporting-act van het lokale witblauw-wit clubje van de stad Leuven wisten we wel te appreciëren. We hadden nooit, zelfs in onze stoutste dromen, durven verhoppen dat er zo'n

massale toeloop en zo'n bekwame verslaggever op onze carnavalstunt zou afkomen. Gelieve hiervoor onze welgemeende erkentelijkheid te aanvaarden!

Volgens onze verslaggever ter plaatse, de Heer UPI-Reuter zou het kampvuur dat we helaas niet konden bijwonen omwille van ons kronisch drankprobleem, aangestoken zijn door een niet uitgenodigde plaatselijke Scout-afdeling.

Doch, ons besluit staat vast: niet onknappe Quastor van Ons Hageland zoekt blond knap lief meisje om samen na tweeën een pintje te consumeren.

Namens Ons Hageland
Wim Wiercx (Egel)

nvdr: hiki!

Verdraagzaam

Meest ik even lachen toen ik de lezerbrief las van De Heer Wim Van Dijk (namens NSV) in de Veto jaargang 19 nr 22 d.d. 1 maart.

Dat een fascist op zijn 'mondje' krijgt van een anti-fascist terwijl er een kleine 40 van hun leger erop staan te gapen is op zich al lachwekkend genoeg.

Ik kan het weten want ik was er bij. Dat het dan nog de preses is van de Afdeling van Antwerpen is helemaal te zot. Het moet dus erg gesteld zijn met de fascist in Leuven dat ze knopkloegen moeten laten afkomen van Antwerpen om een actie te doen die volgens hun 'de verdraagzaamheid' moet aantonen van hun organisatie.

Dat ze echter zo'n leugens moeten verzinzen om hun eigen agressief gedrag te verantwoorden is helemaal om te gek. Ze hebben mij persoonlijk een vuistslag in mijn gezicht gegeven nog voor er een repliek is gegeven.

Dat er 'en groupe' actief geweld zou zijn gepleegd is een leugen.

Op hun provokatie was het antwoord: "eigen schuld... dikke lip".

Wat de lezersbrief helemaal op een komedie doet lijken: wie zijn fascistien om te spreken over verdraagzaamheid? Zijn ze nu echt zo stom om te denken dat er nog mensen zijn die daar iets van geloven? Afijn, als iemand die al meer dan eens hun 'verdraagzaamheid' aan de lippe heeft moeten onderhouden weet ik toch wel beter.

Bie Deroo Anti-fasciste
Nvdr: Veto beschouwt ook deze zaak als gesloten

Leugen

In de Vrije Tribune 'Hoe lang nog NSV?' tracht Geert Goderis van het MLB, de studentenorganisatie van de PVDA, een stelling van het NSV te weerleggen door te beweren dat het LVSV vorig jaar het meeste geld heeft ontvangen van de Financiële Controle Commissie (FKK). Deze uitspraak doet de waarheid echter geweld aan. De FKK-verslagen tonen duidelijk aan dat een vereniging zoals bijvoorbeeld het SDNW, in vergelijking met het LVSV, aanmerkelijk meer financiële steun heeft ontvangen. Zoals uit het financiële verslag bij onze FKK-erkenningaanvraag blijkt, steunt de werking van het LVSV maar voor een beperkt gedeelte op subsidiëring waardoor de onafhankelijke positie van het LVSV nog extra onderstreept wordt. Het weerleggen van wat Geert Goderis een leugen van het NSV noemt (waover ik mij niet zal uitspreken) door middel van een andere leugen zal misschien niets wijzigen aan de kredibiliteit van het NSV, zeker is dat het kredibiliteit van het MLB niet ten goede zal komen. Ik zou hem dan ook willen aandraden eerst zelf de boekhouding van de FKK te controleren, alvorens hij dit van anderen eist.

Rillaet Stefaan
Penningmeester LVSV
Nvdr: Volgens de voorzitter van FKK heeft het SNDW vorig jaar inderdaad meer geld gekregen dan het LVSV (respektievelijk 58.910 en 11.357 frank). Het was in 1991 dat het LVSV met het grootste deel van de koek is gaan lopen, namelijk 111.210 frank en dat is iets minder dan de helft van de over de 15 verenigingen te verdelen som.

Kleur

Ik wil even ingaan op het artikel in Veto van 22 februari 1993, onder de titel 'De rapporten van Deraeck'. Ik begrijp het natuurlijk wel dat de titel smalredig bedoeld is, niettemin is het nooit de bedoeling geweest om via 'In-Kleuren' een soort van

tieve rapporten rond het migrantenbeleid te schrijven.

Binnen het kader van een theoretisch handboek sociaal-kultureel werk respectievelijk jeugdwerk en dito vormingswerkers blijf ik het logisch vinden dat de standpunten van het Commissariaat mede als uitgangspunten mogen dienen. Ik had met dit boek niet de pretentie een nieuwe studie of onderzoek op te zetten. Ik heb enkel een poging gedaan om wat er de laatste jaren aan studiewerk opgezet werd in een 'kader' te plaatsen. Onder meer de twee deelrapporten van Paula D'Hondt 'Oog voor jeugd met visie op morgen' passen in dat kader. Doelbewust ben ik niet ingegaan op onder meer het onderwijsvoorrangsbeleid. Niet dat ik dit onbelangrijk zou vinden, Integendeel, maar het kadert minder in het opzet van mijn werkje dat vooral op de sociaal-kulturele sektor gericht is.

Het boek is helemaal niet geschreven als een constructie waarbij alle migranten hier zouden leven in anomie en in een vakuum 'tussen' twee culturen. Wie het zo leest haalt bepaalde passages duidelijk uit zijn kontekst. Op tal van plaatsen in 'In-Kleuren' pleit ik — met voorbeelden — voor een geïntegreerde aanpak, vanuit de idee van complete gelijkwaardigheid van twee culturen.

Ik ga verder heel even in op de herrie rond het 'snelrecht', maar ik stel meteen dat de Liga voor de mensenrechten deze procedure niet haalbaar vindt, en in strijd met de mensenrechten. Ik ga ervan uit dat ik door deze kritiek aan te halen, voldoende wijs op de gevaren ervan. Ik geef wel toe dat dit misschien explicieter had mogen vermeld worden.

De multiculturele samenleving is een feit. Maar het integratiebeleid en -proces blijft een werk van alle dagen. Vooral de sociaal- culturele werkers heb ik hietoe een bescheiden bijdrage willen leveren. Meer niet.

Guido Deraeck

Het hek van de dam

Numerus Clausus: aktie!

De protesten tegen de mogelijke invoering van een Numerus Clausus nemen toe. Op 16 maart trekken de studenten van alle Vlaamse én Waalse universiteiten en hogescholen de Brusselse straten op in ultieme poging de heren ministers en rektoren te overtuigen van de onzin van een dergelijke toegangsbeperkende maatregel.

De discussie rond de invoering van een Numerus Clausus is uiteraard niet nieuw. Vooral de invloedrijke artsensyndikaten pleiten sinds jaar en dag voor een beperking van het aantal studenten geëskunde. De grootste tegenstanders van deze maatregel waren steeds de studenten zelf, en tot voor kort werden zij in hun protest gevolgd door verscheidene politieke partijen. Toen in het midden van de jaren '80 de toenmalige minister van Sociale Zaken Jean-Luc Dehaene na lang aandringen van de artsensyndikaten een voorstel tot studentenbeperking uitwerkte, werd hij niet alleen teruggefloten door de socialistische oppositie en de studentenorganisaties, maar tevens door minister van Onderwijs Daniël Coens (CVP). Het dossier werd pas terug bespreekbaar toen kort na de verkiezingen van 1992 het socialistisch ziekenfonds verklaarde zich niet meer tegen de invoering van een numerus clausus te zullen keren. Minister van Sociale Zaken Moureaux (PS) rook de kans om de maatregel te gebruiken als pasmunt in zijn tariefonderhandelingen met de artsensyndikaten, en het hek was van de dam. Helemaal te gek werd het pas toen 14 dagen geleden ook de Vlaamse minister van Onderwijs Luc Van den Bossche (SP) zijn aloude verzet tegen de maatregel liet vallen, zogezegd "uit heitkracht".

Peanuts

De studentenorganisaties blijven zich echter hardnekkig verzetten tegen de invoering van een toegangsbeperkende maatregel. Allereerst blijven zij daarbij hun principiële bezwaren bovenhalen. Indien een numerus clausus voor geëskunde wordt ingevoerd, betekent dat immers dat België definitief een einde maakt aan het principe van — en het fundamentele recht op — een vrije studiekeuze. In een democratische staat lijkt het nochtans noodzakelijk dat eenieder het recht behoudt zelf zijn eigen toekomst

te bepalen, of anders gezegd: te kunnen studeren wat men zelf verkiest. Dit democratische recht wordt in de huidige discussie echter achtergesteld op enkele praktische overwegingen betreffende de gezondheidszorg. De kosten daarvan stijzen immers jaarlijks met 10 à 15 % en er wordt dan ook wanhopig gezocht naar kostenbesparende maatregelen.

Een numerus clausus wordt in deze optiek door de artsensyndikaten naar voren geschoven: hoe minder artsen er zouden zijn, hoe minder kosten voor de gezondheidszorg, zo redeneren zij. Toen Kringraad-medewerker François Poulliet ging onderzoeken op welke wetenschappelijke onderbouw deze bewering steunde, bleek het resultaat echter peanuts te zijn (zie Veto 20 en 21). Een numerus clausus is bovendien een moeilijk te beheersen instrument: een invoering ervan nu levert pas gevolgen op over 7 jaar, en niemand kan nu reeds voorspellen welke er noden er op dat moment in de gezondheidszorg zullen zijn.

Deze problematiek houdt ook gevaaren in voor andere studierichtingen. Op het nivo van de hogescholen bestaan nu reeds concrete plannen voor een toegangsbeperking in het Artistiek Onderwijs. Het lijkt verder geen twijfel dat in het universitair onderwijs na geëskunde ook andere medische richtingen als kinesitherapie en tandheelkunde zullen volgen. Bovendien kan men vorige week op de BRTN-radio zelfs enkele parlementariërs horen pleiten voor het beperken van het aantal studenten in grote richtingen als Rechten, Economie en Psychologie. Wat men zal aanvaangen met de vele economisch (nog) minder relevante richtingen, mag joost weten.

Prikkatie

De invoering van een numerus clausus in geëskunde betekent kortom de definitieve introductie van een nieuwe filosofie voor het hoger onder-

wijs: het aantal studenten moet bepaald worden aan de hand van de situatie op de arbeidsmarkt. Dat het hier gaat om een reëel gevaar, bewijst het 'lichtend' voorbeeld van Nederland: ook daar werd begonnen met een numerus clausus voor geëskunde, en op dit moment bestaat er voor maar liefst tien studierichtingen een toegangsbeperking. Mgr. Albert Descamps, de laatste rektor van de unitaire universiteit Leuven, verklaarde ooit: "Het is niet de arbeidsmarkt die het aantal universiteitsinstellingen moet bepalen, maar omgekeerd het aantal universiteiten dat globaal de arbeidsmarkt moet bepalen. Het recht op verstandelijke promotie staat hoger dan de economische wetten zelf". Wanneer men kijkt naar de bijzonder geëskunde steun die de studentenprotesten nu krijgen van de huidige rektoren, lijken die tijden dan ook veraf.

Lijfgevecht

De studentenacties zijn alleszins definitief op gang gekomen. Op 23 februari bezetten een dertigtal studenten gedurende enkele uren het sekretariaat van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (Vlir), en twee dagen later hielden de studenten van de VUB een prikkatie op — en vooral rond — hun kampus. Opvallend hierbij was dat de meest overtuigde deelnemers aan deze aktie geëskunde studenten waren. Deze kon men overigens goed gebruiken toen de aktie ontbrandte in een bits lijf aan lijf-gevecht met een al te hitstrijkwachterspeloton. In Leuven worden deze week akties gevoerd aan de verschillende Alma's, en volgende week dinsdag vindt dan de Nationale Bevestigingsplaats. Naast de Vlaamse universiteiten en hogescholen nemen hier ook de Fédération des Etudiants Francophones (FEF) en de studenten van de Université Libre de Bruxelles aan deel. Of zoals een persnota het zegt: "Van den Bossche kan dan wel zijn kar keren, studenten houden vast aan hun principes!". Wordt vervolgd op 16 maart.

Jorn De Cock

Op dinsdag 16 maart verzamelt Leuven om 13u op het Ladeuzeplein en aan de Thierbrul. Vervoer staat ter beschikking.

Kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
☎ 016/22.44.38
Fax 016/22.04.66

Jaargang 19
nr. 23
8 maart 1993

Ver. uitg. Ria Vandermaesen
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofdredaktie:
Steven Van Garsse
Bedaktiesekretaris:
Ria Vandermaesen
Redaktie: Karen Depoeter, Karel
De Weerd, Serge Franchoo,
Patrick Staudt,
Pieter Vandekerckhove

Doka: Karel De Weerd, Steven
Neiryन्छ, Rob Stevens, Dieter
Telemans
Tekeningen: Nix, Arnulph
Layout en vormgeving: Els
Cornelis, Bart Crispyn, Karen
Depoeter, Krista Eersels, Stef
Jansen, Hans Vandanebele, Joris
Van Garsse, Steven Van Garsse

Medewerkers:
Chris Ceustermans, Els
Cornelis, Jörn De Cock, Pedro De
Gryso, Filip De Keukeleere, Bart
D'haene, Kris Jacobs, Jeroen
Overstijns, Koen Tanghe, Raf
Uten, Maud Vermeire

Eindredaktie:
Krista Eersels, Steven Van
Garsse

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (22.04.66)
Drukkerij Rotatyp Brussel
Oplage 9000 eksemplaren
ISSN-nummer 0773-5162

Abonnementen
Studenten: 250 fr.; niet-
studenten: 350 fr.; buitenland
600 fr.; steun vanaf 1000 fr.; over
te schrijven op rek. nr. 001-
0959719-77
Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor
verschijnen om 18.00 uur op het
redaktieadres bezorgen

Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om
15.00u

Debatavond over interestlasten

De economische verlichting

De grote interestlasten van de overheid zijn niet alleen een financieel probleem, de zware rentebetalingen hebben ernstige sociale gevolgen. Vanuit deze invalshoek en naar aanleiding van de recente bokkesprongen in de nationale begroting organiseren de Sociale Werkgroep van Ekonomika en de werkgroep 'Groene economie' van Milieuraad een debatavond.

De aspecten van de overheidsschuld die meestal op de achtergrond blijven wil men hierbij bevragen samen met enkele erkende specialisten. Tegelijkertijd wordt er gediscussieerd over een aantal min of meer radicale ingrepen in deze geldstroom zoals voorgesteld door fracties uit de parlementaire oppositie (groenen, Rossem).

Vergrijzing

De eerste vaststelling die zij maken is dat de ongeveer 650 miljard interesten (10 procent van het BNP) die de centrale overheid jaarlijks uitkeert, zeer dringende uitgaven voor het armoedebeleid en het milieubeleid wegdrukt. Deze interesten benamen in 1991 niet minder dan 40 procent van de nationale uitgavenbegroting. Van elke 100 frank die men als belasting aan België betaalt, stromen er 40 naar de houders van de Belgische overheidsschuld.

Zonder deze betalingen zou de nationale overheid nu 300 miljard overhouden voor een maatschappelijk project. Op dit moment moet men echter weer lenen voor de interestbetalingen zelf. Recente extrapolaties tonen aan dat het via de klassieke uitgavenbepalingen nog tientallen jaren kan duren voordat ons land de schuld/BNP verhouding van onze buurlanden kan bereiken. Intussen moeten de loontrekkers steeds voor meer niet-inktevien instaan omwille van de vergrijzing. En de ondertussen al berucht geworden 'kloof tussen de burger en

de politiek' vaart daar niet beter bij. Een belangrijke reden is dat de overheid niet meer over de middelen beschikt om in dergelijke kontekst een overtuigend beleid te voeren. Jaarlijks moeten er naast de interest immers ook honderden miljarden worden betaald voor de aflossing van vervallen leningen. Een mogelijke eindconclusie is dat de extremistische groepen in de samenleving alleszins gebaat zijn bij de smalle financiële beleidsruimte van de overheid. De burger zal immers makkelijker openstaan voor extreme standpunten als, bijvoorbeeld zoals in Luik of Antwerpen, door het tekort op de begroting, niets meer verwezenlijkbaar blijkt.

Hun tweede vaststelling hangt samen met het houderschap zelf. Meer dan 60 procent van de totale schuld (alles samen zo'n 9000 miljard) is in handen van de binnenlandse financiële wereld. Slechts 23 procent is geplaatst bij particulieren en bedrijven. De banken en spaarkassen vergoeden met de grote opbrengsten uit hun hoogrenderende overheidsportefeuilles deels de depositanten van hun werkmiddelen (onder andere de spaarders) en deels zichzelf.

In deze kontekst gewogen sommigen van een omgekeerde herverdeling. Enerzijds waren de interesten de afgelopen jaren zeer hoog (zo'n 5 procent hoger dan de inflatie). Anderzijds zijn het vooral de gezinnen met een hoger inkomen en een voldoende overschot die met relevante bedragen kunnen sparen en beleggen. De vraag

is nu welke indirecte invloed dit alles kan hebben op ons systeem van getrapte inkomstenbelastingen.

Ook de banken, die tegenover de overheid als een onderling solidair kartel optreden, werden er niet slechter van. Doorheen de jaren tachtig lagen hun winstratio's meestal veel hoger dan die van de bedrijfswereld. Daarnaast verriedubelden hun beschikbare reserves in deze periode tot zo'n 120 miljard, naast de algemeen aanvaarde 'geheime' reserves. Dezelfde fenomenen kon men waarnemen bij de verzekeringsinstellingen. De grote prestigeprojecten inzake de infrastructuur van deze sectoren zijn niet op lucht gebaseerd (bv. het Cera-plas).

Al deze vaststellingen, samen met de enorme nood aan een ruimere financiële beleidsruimte, zetten wanhopige ekonomen zoals Wilfried De Vlieghe (groenen) of Jean-Pierre Van Rossem aan om vanuit het parlement (onafhankelijk van elkaar) aan alter-

natieve voorstellen te werken. Een inlevering door de trekkers van de staatsschuld stond hier centraal. De uitgaven voor de interesten moeten volgens hen zodanig verminderd worden, dat de begroting in evenwicht is. Hiervoor zou men met allerlei technische ingrepen werken zoals een solidariteitstaks, het wegnemen bij de banken van een deel van de interesten.

Toen deze ideeën de pers haalden steigerden vele politici en kenners van de geldmarkt. Men vond dergelijke praktijken waanzinnig of ronduit naïef. Daarvoor had men harde argumenten zoals de grote kans paniekverkoop (vooral bij het deel buitenlandse schuld) met alle desastreuze gevolgen voor de Belgische bankwereld vandiend. Bijna een vijfde van hun aktiva bestaat immers uit overheidspapier en koersdalingen wegen dan zwaar door. Kom daar nog bij dat de bankwereld het de laatste tijd minder goed doet.

Een eveneens dikwijls geuit en rede-

lijk argument is dat de, wegens wantrouwen, verhoogde interestvoeten waaraan de overheid in de toekomst (misschien) nog geld zou kunnen lenen, de eventuele opbrengst van zo'n operatie wegvagen. Verder stelden velen zich vragen over de positie van de Belgische frank en het nettoresultaat voor de kleine spaarder.

Chris Ceustermans
Dinsdagavond om 20.00 u worden de meest eminente kenners van beide visies met elkaar gekonfronteerd in een discussie die ons zeer aktueel en onvermijdelijk lijkt. Sprekers die avond zijn Jerry Van Waterschoot (hoofdredakteur Financieel Economische Tijd), professor Paul Van Rompuy (Hoge Raad van Financiën), Wilfried De Vlieghe (volksvertegenwoordiger Agalev) en Jef Tavernier (senator Agalev). Het geheel wordt gemodererd door professor Erik Schokkaert (directeur van het centrum voor Economie en Etiek). Plaats van het gebeuren: Maria-Theresiakollege, MT 22.

Redaktioneel

In de anonim opgestuurde brief waar we de hand op konden leggen, wordt een verregaande herstructurering van Veto voorgesteld. Wij scharen ons ten volle achter de mogelijkheid tot voortdurende evaluatie en verbetering van Veto, maar dan wel op een open manier. Wij willen daarom reageren op het ondemokratische karakter van de discussie: ze wordt in het geheim gevoerd, Veto is niet gekontakteerd en wij hebben de brief als het ware moeten onderscheppen. Het is allereerst bijzonder merkwaardig dat bij de discussie mensen worden betrokken die nog niet eens gemaandateerd zijn (i.e. de preskandidaten). Daarmee zet Veto zich niet af tegen discussies die buiten de structuur van de representatieve studentenbeweging om gebeuren. Als die discussie echter neerkomt op georganiseerd lobby om een herstructurering te bewerkstelligen met mensen die nog niet eens het vertrouwen van hun eigen studenten gekregen hebben, dan hebben we hier maar een term voor: kwade wil.

Een eerste stelling in de brief luidt: «Veto wordt nog nauwelijks gelezen door de studenten». De enige aanwijzing die wij hebben is het aantal Veto's dat elke week uit de verdeelbakken wordt gehaald en dat is gemiddeld 8.000 exemplaren per week. Op een oplage van 9.000 is dat zeer aanzienlijk. Daarmee zeggen wij niet dat elke Veto helemaal gelezen wordt. De bedoeling is om een pakket informatie aan te bieden, deels in verband met de demokratisering van het onderwijs (uiteindelijk toch de bestaansreden van Veto), deels in verband met de studentenaktualiteit in Leuven. De lezer kiest daaruit wat hij wil.

«Dit wordt in de hand gewerkt door een enge onderwerperkeuze; sommigen geven hierbij de indruk Veto te gebruiken als hun persoonlijk medium». Veto is nog altijd het blad van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie met een welbepaald programma: de demokratisering van het onderwijs in al haar aspecten benaderen. Dat Veto het daar niet bij houdt, getuigen de talrijke artikels die een breed spectrum van maatschappelijke onderwerpen behandelen. Wij ontkennen bovendien dat sommigen Veto gebruiken als persoonlijk medium, wat wij trouwens niet zouden dulden.

«Er is een duidelijk gebrek aan representativiteit: men heeft weinig voeling met de kringen en dus met de basis; men gaat geregeld in tegen wat de raden van Loko demokratisch beslist hebben». Men heeft binnen Loko een aantal mechanismen ingebouwd om die representativiteit te garanderen. En daarvan is dat de hoofdredakteur en redaktieeradarers op de vier Lokoraden bekrachtigd moeten worden. Geen enkele andere Lokovertegenwoordiger dient een zodanig zware procedure te ondergaan. Waarom Veto onmogelijk als 'raad' kan functioneren, wordt verderop beargumenteerd.

De voeding met de kringen blijft nog wel mee te vallen. De

meeste vaste Vetomedewerkers zijn zelf aktief geweest of zijn nog aktief in hun kring. Veto doet ook geregeld in verwingen een oproep aan studenten om te komen meeschrijven.

Wat betreft het laatste zinnetje van de uitspraak: Veto gaat niet geregeld in tegen wat de raden van Loko beslist hebben. Veto staat op één lijn met de verschillende geleidingen. Het is wel zo dat we kritisch blijven staan tegenover de werking van Loko, zowel omwille van een goede werking als vanuit een journalistieke bekommernis. Het is die bekommernis die de pers in een democratische samenleving zo belangrijk maakt (de zogenaamde 'vierde macht' of de 'waakhondfunctie').

Dit jaar heeft Veto in de 250 artikels die totnogtoe geschreven zijn, welgeteld twee keer (dus niet geregeld) een beslissing van een van de raden kritisch belicht; in nummer 7 de stemprocedure op Kria en in nummer 12 het standpunt in verband met doktoeren voor Hogeschoolstudenten. In geen van die artikels werd ingegaan tegen die beslissingen. Men kan wel een kritische noot plaatsen en Veto vond dat in deze twee gevallen nodig.

«Men is dikwijls slecht geïnformeerd: al te vaak worden (vooral in verband met kringwerking) feiten voor waar weergegeven, zonder dat ze behoorlijk werden nagevraagd». Veto maakt als blad niet meer feitelijke fouten dan andere bladen en hanteert als principe dat zoveel mogelijk partijen geraadpleegd worden, dat is het minst wat men van een redakteur kan verwachten. Als de briefschrijvers bedoelen dat Veto zich enigszins onafhankelijk opstelt tegenover die kringaktiviteiten, dan hebben ze gelijk. Dat is wat ons betreft een sterk punt: onafhankelijk informeren.

«Er is een overwegend negatieve instelling t.o.v. de kringwerking: opbouwende kritiek is zeldzaam». Veto is op geen enkel vlak vooringenomen tegenover de kringwerking. Dat bewijzen een heleboel artikels die dit jaar gepubliceerd zijn. Wel is het zo dat Veto misschien nog een aantal kringaktiviteiten 'mist', maar daarom doet we in het begin van het akademiejaar ook expliciet een oproep aan de kringverteenwoordigers om mee te schrijven. In een tweede en derde punt formuleren de briefschrijvers een aantal alternatieven die een totale omkering van de redaktionele lijn beogen. Men wil klaarblijkelijk af van de kritische functie van Veto, van het kwaliteitslabel dat Veto gedurende haar 20-jarige geschiedenis verworven heeft en, nogmaals, van de oorspronkelijke bestaansreden van Veto, namelijk de demokratisering van het onderwijs ondersteunen. Dit zowel op formeel als op inhoudelijk vlak.

«Formeel wordt gepleit voor de instelling van een raad, gebaseerd op de representatie van kringen». «Alle kringen worden uitgenodigd om op basis van gelijkwaardigheid te participeren aan de redaktieploeg» en «Als blad van Loko en spreekbuis van de studentenbeweging moet de inhoud gedragen worden door de redaktieraad die deze studenten vertegenwoordigt.» Met an-

dere woorden elke kring een stem, kringen vanaf 1000 twee stemmen.

Dat dit moet leiden tot een soort masturbatiejournalistiek is wel duidelijk: elke kring zal totaal onafhankelijk haar eigen aktiviteiten verlaan en men zal niet kunnen komen tot een eenduidige redaktioneel beleid. Veel meer als bij een beslissingsorgaan moet men bij een persorgaan snel en flexibel kunnen werken.

Beide hebben trouwens een andere functie. Beslissingsorganen als Sora en Kria zijn er in hoofdzaak om een bepaald representatief standpunt naar buiten te brengen op bijvoorbeeld een medebeheersorgaan of in de pers. Een persorgaan daarentegen dient om achtergrondinformatie te geven bij een bepaalde problematiek en deze te duiden.

Om al deze redenen kan Veto dan ook een beroep doen op haar journalistieke vrijheid. Daarenboven is Veto een open geleiding: iedereen die zich interesseert in de studentenproblematiek, is welkom — zolang hij zich kan vinden in de eis van algemeen belang die de studentenbeweging in Leuven karakteriseert, de demokratisering van het onderwijs. En iedereen is vrij om naar de redaktievergadering te komen.

«Ook op inhoudelijk vlak blijkt over een afwijzing van het Veto-beleid niet nagedacht. Zo worden de volgende voorstellen geformuleerd: «een katern in Veto met aankondigingen van aktiviteiten (van de kringen en interfaaktuur) op een meer in het oog springende manier dan de huidige 'Ad Valvas' (...).», «in het algemeen en zeker m.b.t. Loko-aangelegenheden, de verschillende strekkingen die in de discussie over een bepaald thema naar voren komen, aan het woord laten; bovendien zou informatie over dergelijke materies meer in ABC-vorm moeten worden geschreven, d.w.z. voor iedereen toegankelijk.»

In plaats van een kritisch en kwaliteitsblad met aandacht voor de demokratisering van het onderwijs en een meer algemene problematiek zou men inderdaad een soort van overkoepelend 'kringblad' kunnen uitdenken waar amusement centraal staat en een forum is om de aktiviteiten van de kringen in een soort van ophemelende journalistiek naar buiten te brengen, wars van elke redaktionele lijn of programma waar men zich achter schaaft. Indien de kringen dat wensen, is dat hun goed recht, maar wij kunnen ons niet van de indruk ontdoen dat dit zeer jammer zal zijn voor de studentenbeweging.

De redactie en vaste medewerkers van Veto

Recht op behoorlijke rechtsbedeling

Kritisch onderzoek in de rechtsfakulteit

"Een kritisch onderzoek naar de mogelijkheden van artikel 6 EVRM in het administratief recht, gerechtelijk privaatrecht, strafprocesrecht en Europees recht", zo omschrijven de organisatoren van het rechtskongres het thema van dit jaar. Veto sprak met de professoren Raf Verstraeten en Paul Lemmens, die respectievelijk de seminars strafprocesrecht en gerechtelijk privaatrecht begeleiden, over artikel 6 EVRM.

Op 4 november 1950 werd binnen de Raad van Europa het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM) gesloten, dat op 13 mei 1955 de goedkeuring van het Belgische Parlement zou krijgen. Artikel 6, paragraaf 1 van dat Verdrag bepaalt dat "iedereen bij het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen of bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolg recht heeft op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie welke bij de wet is ingesteld. Het vonnis moet in het openbaar worden gegeven, op enkele uitzonderingen na (openbare orde, goede zeden, belangen van minderjarigen, de bescherming van het privé-leven,...)".

Strafprocedure

De tweede en derde paragraaf gelden enkel in strafzaken. De tweede paragraaf waarborgt het vermoeden van onschuld. Dit brengt met zich dat in strafzaken de bewijslast voor de vervolgende partij groter zal zijn dan in burgerlijke zaken. Paragraaf drie somt een reeks specifieke rechten op waarop personen die strafrechtelijk worden vervolgd aanspraak kunnen maken, bijvoorbeeld "het recht op informatie nopens de aard en de redenen van de beschuldiging, het recht te beschikken over de nodige tijd en faciliteiten voor de voorbereiding van zijn verdediging, het recht op rechtsbijstand, het recht op gelijkheid met de getuigen betreft...".

Veto vroeg aan Lemmens en Verstraeten of dat recht op een behoorlijke rechtsbedeling wel effectief bestaat.

Lemmens: "Laten we zeggen dat artikel 6 meer bijval geniet in strafzaken dan in burgerlijke zaken. Wat het recht op een eerlijke behandeling betreft, moet het recent arrest van het Europees Hof (EHRM) aangestipt worden dat het recht op een behoorlijke motivering vermeldt. Wat meteen de deur open doet voor grond tot cassatie wegens gebrekkige motivering, naast artikel 97 van de Grondwet".

Verstraeten: "Opvallend in de strafprocedure is dat het vooronderzoek door het parket en de onderzoeksrechter geheim verloopt, wat op het eerste gezicht in strijd lijkt met de openbare behandeling van de zaak. Maar die openbaarheid kan slechts ingeroepen worden voor de vonnisgerichten. Het is zelfs zo dat advocaten die dat zouden inroepen wandelen worden gestuurd. Een vooronderzoek door het parket dat uitloopt op een seponering is evenmin in strijd met het recht op een eerlijke behandeling van de zaak. Artikel 6 treedt pas in werking wanneer er een vervolging is."

Vertragen

"Het EVRM houdt niet in dat het slachtoffer het strafproces op eender welke manier op gang moet kunnen brengen. In België is er wel een belangrijke correctie die het slachtoffer zich burgerlijke partij kan stellen voor de onderzoeksrechter of rechtstreeks voor het vonnisgerecht kan dagvaarden, iets wat in Nederland totaal onbekend is. Zo hebben particulieren in het Heizeelproces een aantal individuen rechtstreeks gedagvaard."

"Ons model is meer geïnspireerd op het Franse model, dat op dit moment wel ingrijpend gewijzigd is. Zo zijn er in Frankrijk een aantal rechten voor de verdachte bijgekomen, onder meer

de mogelijkheid om het dossier reeds zeer vroeg in te kijken. De Franse onderzoeksrechters vinden de hervorming blijkbaar te verregaand, omdat op die manier het vooronderzoek aan efficiëntie zal inboeten. Dat is in feite het eeuwige dilemma tussen de waarborgen voor het individu en de rechten van de maatschappij bij het beoogden van de kriminaliteit, zonder te vervallen in toestanden zoals in China of Chili."

Lemmens: "Het inroepen van het overschrijden van de redelijke termijn — het recht om binnen een redelijke termijn een uitspraak van de vonnisrechter te krijgen — is een vrij recent fenomeen. Vooral Italië is koploper op dat gebied, zowel in burgerlijke als in strafzaken. België is op dat vlak nog nooit veroordeeld. Vorig jaar wees het Europees Hof een dergelijke klacht af. Zonder te vergeten dat partijen hier zeker niet vrij uit gaan."

Verstraeten: "De redelijke termijn is een creatie van het EVRM. Vroeger kon dat niet hard gemaakt worden. Het verschilt duidelijk van de verjaring. De verjaring werkt als een botte hakbijl en gaat uit van een puur formele abstracte benadering. Iets kan verjaren zonder dat de redelijke termijn overschreden is en vice versa. Criteria voor het overschrijden van de redelijke termijn leidt men af uit de houding van de verdachte, de houding van de overheid en de complexiteit van de zaak. De verdachte kan door zich op een aantal rechtsmiddelen te beroepen, de zaak serieus vertragen, een konsekwentie die hij er moet bijnemen. Vooral de houding van de overheid speelt hier een grote rol, maar ook de complexiteit, bijvoorbeeld in fiscale aangelegenheden."

Politisering

"Een redelijke termijn volgens vaste criteria is niet wenselijk, anders neigt het te veel naar de verjaring. De sanktie voor het overschrijden van de redelijke termijn situeert zich in de verwatering van de bewijsmiddelen, wat in de praktijk weinig voorkomt. Een tweede sanktie heeft een impact op de strafvoetmeting en kan een strafvermindering tot gevolg hebben. Het blijft moeilijk te controleren of de rechter er voldoende rekening mee houdt."

Lemmens: "Het probleem van de onpartijdigheid is niet zonder meer gelijk te stellen met de politisering in de magistratuur. Dat bewijst bijvoorbeeld een cassatiereest uit 1987, toen een provincieraadslid werd beoordeeld door een raadshere die hij voordien zelf had voorgedragen (raadsheren in het Hof van Beroep worden gekozen op basis van lijsten waarbij de provincieraad 2 namen voorstelt en het Hof van Beroep hetzelfde doet, waarna de Koning de raadshere benoemt)."

"Vooral bij tuchtorganen is de onafhankelijkheid lange tijd ver weg geweest. Dankzij de rechtspraak van het Hof (EHRM) hebben de tuchtkolleges geleidelijk aan de beginselen overgenomen van het EVRM. Op dit moment zijn het vooral de buitengerechtelijke administratieve rechtskolleges, 'de kleine commissies', die problematisch zijn. In principe zijn zij niet onderworpen aan het toepassinggebied van artikel 6, op voorwaarde dat er tegen hun beslissingen beroep mogelijk is bij de Raad van State. Het sluitstuk zou de invoering zijn van administratieve rechtbanken die nauw aanleunen bij de procedure van de Raad van State. Waarschijnlijk is de afronding voorzien voor binnen twee à drie jaar. Het mag zeker niet overhaast verlopen."

"Om de werkzaamheden in goede

Administratieve rechtbanken als sluitstuk van een onafhankelijke rechtsspraak.

(foto Dieter Telemans)

banen te leiden onderzoeken we binnen een werkgroep de parallellen tussen de verschillende administratieve procedures. Doordat binnen de ministerraad ook een werkgroep het licht op groen kreeg, hebben we wel eens af te rekenen met communicatieproblemen."

Straf

Verstraeten: "Twee arresten zijn voor de onpartijdigheid en de onafhankelijkheid baanbrekend geweest: de arresten De Cubber en Piersack. Zelfs een schijn van partijdigheid volstond, met het fameuze citaat "justice must not only be done, but must also be seen to be done". Die arresten zijn op gemengde gevoelens onthaald. Voor bepaalde zaken kwamen er doeltreffende oplossingen. Ergens kan je de vraag stellen of het niet te verregaand is. Sommigen spraken zelf van heksejacht. Van die tijd dateert ook het artikel met de suggestieve titel "zijn er nog onpartijdige rechters?".

"Mijn persoonlijke opvatting is dat het op sommige punten te verregaand is. Een treffende illustratie daarvan vind men in het arrest Borgers. België werd daarin op de vingers getikt omdat een advocaat-generaal de beraadslaging bijwoonde van de raadsheren in cassatie. De advocaat-generaal heeft echter een specifieke taak. Hij oefent de strafvordering niet uit, maar hij geeft enkel advies met het oog op een eenheid van rechtspraak, precies met de bedoeling een goede rechtsbedeling te krijgen."

"Ook de discretionaire macht van de voorzitter van het Hof van Assisen is volledig te rijmen met de onafhankelijkheid. Onafhankelijkheid en subjectieve onpartijdigheid worden nog steeds vermoed. Het tegenbewijs kan geleverd worden. Een gelijkaardig uitgangspunt geldt voor de jury. De jury maakt immers deel uit van een rechtsprekend orgaan. Een mooi voorbeeld van wat er kan misgaan, treffen we aan in het min of meer beruchte Knipoogarrest. Een van de juryleden vond er niet beter op dan aan de advocaat van de verdediging een briefje te geven met daarop 'good luck en bedankt voor de knipoogjes'. Het arrest van het Hof van Assisen werd verbroken door het Hof van Cassatie omdat de vrees bestond dat het bewuste jurylid partijdig was."

Bart D'haene

Donderdag 11 maart vanaf 10.00 u organiseert het VRG haar jaarlijks rechtskongres in Aud. Zeger Van Hee over 'Artikel 6 EVRM en het recht op een behoorlijke rechtsbedeling' met onder meer De Becker (Liga voor mensenrechten), Rimanque (prof. ULA), Krings (Proc. Gen. em. Hof van Cass.), Verstraeten (KU Leuven), Bourgeois (docent Europacollege) en De Meyer (Rechter EHRM).

Woensdag 10 maart om 20.00 u organiseert de Liga van de mensenrechten in de Kleine Aula een debat met als onderwerp "Naar snelrecht of een sneller recht?" met Carmen (Proc. des Konings), Michel (Staflhouder Orde der advocaten Leuven), Dupont (KU Leuven), Bloch (onderzoeksrechter te Gent) en een vertegenwoordiger van de Minister van Justitie.

Onze kartoonist is ook al zo oud. En zijn neus is ook niet om naar huis te schrijven. We zoeken dus nieuwe. Kartoonisten (geen neuzen) en kolumnisten 's Meiersstraat 5

advertentie

Grand Café La Royale tegenover het station

elke dag open van 7.30 tot 24.00 (weekend: 10.00 tot 24.00)

ontbijt - kleine maaltijden - dranken - pannekoeken enz.

Elke dag diverse (inter)nationale kranten en weekbladen

LA ROYALE bvba Martelarenplein 6 - 3000 Leuven
Tel.: 016/22.13.86 Fax.: 016/29.52.52

Neem nou Spanje...

1992 zou voor Spanje de definitieve afsluiting vormen van de overgangperiode (de zogenaamde transición) naar een volledig democratische staat, en de aansluiting bij het moderne Europa. De socialistische regering van de ongenaakbare Felipe González was vast van plan om "het jaar van alle te benutten om een broodnodige tweede adem te vinden. Broodnodig, omdat de socialisten een uitgebluste indruk wekten na tien jaar regeren, stikken in de corruptieschandalen en ook in Spanje het vertrouwen in de traditionele partijen naar beneden duikt.

Vertrouwen was nochtans wat de PSOE nodig had. De harde economische realiteit van het begin van de jaren '90 deed immers de euforie over het Spaanse 'economisch wonder' verstommen. Begin '92 dook bovendien nog een faktor op die een heropleving van de economie absoluut noodzakelijk maakte: de normen en het tijdschema opgelegd door het Verdrag van Maastricht om toe te kunnen treden tot de Europese Muntunie. De *convergencia* (konvergentie) met het rijke Europa werd zo niet meer enkel een noodzaak, maar een dringende aangelegenheid.

Dat deze *convergencia* offers zou en zal eisen, veel meer nog dan in het Noorden, daar twijfelt niemand aan. Maar de obsessie van economische vooruitgang is in Spanje recht evenredig met het besef dat het eens zo machtige en rijke Imperium achterin het EG-peloton fietst. Veel kan er opgeofferd worden voor de "ontwikkeling", die soms meer weg heeft van een koloniatie — Spanje kampt met zeer negatieve handels- en investeringsbalansen. De Wereldtentoonstelling in Sevilla en de Olympische Spelen in Barcelona waren in deze kontekst voor de officiële propaganda gedroomde middelen om de offers (tijdelijk) te kamoufleren.

Ten eerste kon men door de reusachtige investeringsgolf de indruk waken dat de basis gelegd werd voor een economische groei in de komende jaren. Ten tweede poogde men op alle niveaus (nationaal, regionaal en stedelijk) een gevoel van participatie te creëren, van identifikatie met een gemeenschappelijk project (een neopatriottisme), dat men daarna zou kunnen overplaatsen naar het grote project, de *Convergencia*. Ten slotte vormden de Spelen, de Ekspo, Madrid Kulturele Hoofdstad en de vieringen rond de Quincenario (500 jaar Amerika) een welkome afleiding; de kamera's draaiden even weg van het politieke toneel.

Nu het magische getal 1992 van de kalender verdwenen is, worden de contouren van de realiteit scherper. Het voorbije jaar heeft waarschijnlijk wel het internationale prestige van Spanje opgekrakt. Maar de economische gevolgen zijn niet zoals ze voorgespiegeld werden. Over de sociale en de ecologische gevolgen wordt liefst niet gesproken. De geweldadige repressie van mensen die hun stem durfden verheffen tegen Spelen en Ekspo, tenslotte, is al helemaal een taboerandwerp. De bedoeling van deze katern is deze laatste aspecten even op een rijtje te zetten.

De schaduwlijzen van Spanje 1992 — al het schoons hebben de media ons tot vervelens toe laten zien — belichten, doet ons nog maar eens tendenzen inzien die in heel West-Europa werkzaam zijn. Een gelijkaardige katern zou over België kunnen geschreven worden, of over andere EG-landen. Maar, neem nou Spanje...

Een reportage van Pieter De Gryse met medewerking van Koen Tanghe

In Barcelona, ooit hoofdstad van het internationale anarchisme, heeft de burgerij met de Olympische Spelen zo mogelijk nog meer haar greep op de stad versterkt. Lonkend naar Noord-Europa, droomt ze van een metropolis die haar internationale uitstraling van de Belle Epoque terugwint. Niet alles en iedereen kan hiervan meedromen.

De huidige voorzitter van het Internationaal Olympisch Komitee (IOK), Juan Antonio Samaranch, is Barcelonees. De verkiezing in 1986 van Barcelona als organisator van de Spelen van 1992 was dan ook geen toeval. Samaranch is een van de zwaarwegende in Catalonië; hij was lange tijd Adviseur voor Sportzaken onder Franco, daarna hoofd van de provincie Barcelona en op het einde van de jaren '70 Spaans ambassadeur in Moskou. Voorts geniet hij veel aanzien in Catalaanse economische kringen — zijn verkiezing tot president van de vernut de grootste Catalaanse spaarkas, La Caixa, is hiervan een illustratie.

Het was deze positie die hem in staat stelde het nodige te doen om de verkiezing als organisator van de Spelen te forceren. Zijn vrienden topzakenlui Leopoldo Rodés en Carlos Ferrer Salat slaagden erin om de Catalaanse zakenwereld zo warm te maken voor het idee dat in 1985 honderd zakenlui en bedrijven elk 3 miljoen storten in een fonds om de kandidatuur te steunen. Voor bepaalde bedrijven was dit een weloverwogen investering: zo hadden Catalana de Gas, Motor Ibérica, Crédito y Docks en Ferrer Salat zelf belangen in de zone waar de Villa Olímpica zou gebouwd worden. Het promotiebudget van 300 miljoen bleek niet eens overdreven: de prijs voor het lobbywerk alleen al (geschenken aan, persoonlijke contacten en etentjes met leden van het IOK) wordt op een slordige 120 miljoen geschat.

Voortrekkersrol

Dat de Barcelonense zakenwereld er alle voordeel bij had om een organisatie van de spelen te steunen, is nogal evident. De stad had op het einde van de jaren '80 duidelijk een aantal grootschalige infrastructuurwerken nodig om een rol van metropolis te kunnen vervullen. De ambitie die zowel de bedrijfswereld als de stedelijke en Catalaanse overheden koesteren is de uitbouw van een stad die één van de centra zou worden van een streek die fungeert als 'het Noorden van het Zuiden'. Deze Europese *sun belt* (de Amerikaanse staten Californië, Arizona, Texas en Florida) zou gevormd worden rond de steden Barcelona, Zaragoza, Valencia en Palma de Mallorca in Spanje, en Toulouse, Montpellier, Marseille en Lyon in Frankrijk.

Olympische Spelen in het rijke zuiden Winnen of niet, deelnemen moet

Het Olympisch Stadium in Barcelona, een prestigeproject zonder weerga

(foto Steven Van Garste)

De eerste 6 steden vormden in 1990 de achterstallige betalingen voor de Olympische investeringen van stad en regio worden momenteel op ongeveer 12 miljard geraamd. Het zal tot 2010 dueren voor alles terugbetaald is. Barcelona zelf — dat relatief gezien de zwaarste inspanning leverde — keek eind 1992 aan tegen een schuld van 80 à 120 miljard (naargelang de bron). Ondertussen werd wel becijferd dat de directe en indirecte economische impact van de Spelen op de regio een kleine 900 miljard zou bedragen. Het leeuwendeel hiervan komt uiteraard directer of privaat dan de publieke sektor ten goede.

De grootste investering werd geleverd in de vervoerssector (41% van alle investeringen). Hier werd duidelijk gekozen voor de auto. De rederij was vrij simpel: de toegangswegen en de voornaamste verkeersassen in de stad moeten momenteel dagelijks 91% van hun maximumcapaciteit verwerken, dus moet er meer beton komen. De afwerking van de vijfde metrolijn, waarvan een deel van de stations en tunnels al jaren liggen te verkommeren, was niet prioritaair en begon pas eind '92. De tarieven voor het openbaar vervoer stegen overigens op 1 januari met 20 à 25%. Ondertussen kan de automobilist echter in een halfuurtje helemaal rond de stad rijden door de afwerking van de stadsring (koprijns: 48 miljard), voerde de overheid nog voor 9 miljard verbeteringswerken uit aan stedelijke en lokale wegen en legde de privésector voor 30 miljard een tunnel en twee stukken autoweg aan, die uiteraard wel commercieel uitgebaat worden.

De gevolgen van dergelijke blinde keuze voor de auto zijn bekend. Heel veel Spaanse steden overschrijden nu al voortdurend de gevaarsdrempels

van luchtvervuiling; de auto heeft er als vervuiler de industrie en de verwarming voorbijgestoken. Spanje kent een van de hoogste cijfers van verkeersdoden in Europa. Veel van de nieuwe wegen lopen door natuurgebieden, snijden dorpen in twee of hebben andere ecologische gevolgen. Zo wordt gesproken over het afleiden van de rivier Llobregat — voor een autoweg, uitbreiding van de haven en een treinstation voor de TGV —, wat rampzalige gevolgen zou hebben voor natuur en watervoorziening. De aanleg en verbetering van autowegen in de periode 1985-93 zal de Catalaanse overheid vier keer meer kosten dan aanvankelijk gepland (zo'n 400 miljard). In heel Spanje liep het aandeel van investeringen in autowegen in het globale pakket van openbare werken op van 52% in 1984 tot 70% in 1990, terwijl dat van investeringen in openbaar vervoer daalde van 23 naar 16%.

Zoals in de vervoerssector niet van ecologische overwegingen uitgegaan werd, zo ging men in de bouwsector, waarin de tweede belangrijkste investering geleverd werd (28%), niet uit van sociale prioriteiten. Catalonië kampt, net als de rest van Spanje, met een enorm huisvestingsprobleem. Zo schatte een studie uit 1991 van één van de grootste vakbonden (UGT) dat 50% van de Spaanse families geen eigen woonst kon kopen en dat nog eens 30% er één kon kopen voor een derde van de prijs die de vakbond zelf vraagt voor de coöperatieve woningbouw die ze aanbiedt. Tegelijk loopt het aantal huurwoningen drastisch terug, vooral door speculatie: in heel Spanje zouden zo'n miljoen woningen leegstaan, in Catalonië ongeveer 300.000, waarvan 190.000 in Barcelona (cijfers van 1991). De stijging van de huurprijzen die men met deze

politiek beoogt, is er dan ook naar: in de periode 1981-91 verviervoudigden de huurprijzen, terwijl het gemiddelde loon slechts verdubbelde. Dat is nog niet alles: de kwaliteit van veel appartementsblokken laat te wensen over. In 1991 schatte het Catalaanse Bouwinstituut dat in de periode 1950-70 de helft van de woningen in Catalonië werden gebouwd (een klein half miljoen) met een soort cement (alumineus cement) dat ontbindt onder invloed van warmte en vochtigheid. Veertigduizend 000 woningen zouden al ernstige schade vertonen. In 1990 storte in de dichtbevolkte wijk Turó de la Peira een flatgebouw in, waarbij gelukkig slechts één dode viel. De lokalisatie van deze woningen door de overheid komt traag op gang, de subsidies voor restauratie laten ongeveer zes maanden op zich wachten. Ondertussen duiken nog andere pathologieën op in goedkope woningen.

Homogenisering

De staat zorgt niet voor een vangnet om de rampzalige situatie in de immobiliënssector af te remmen: tussen 1984 en 1990 werd het aantal nieuwe publieke woningen meer dan gehalveerd — de activiteit in de privésector steeg tot 1989 en kwam dan een terugval. Met de Spelen kwam hierin geen verandering: er werd voorovernamelijk geïnvesteerd in hotels, kantoren en in de Villa Olímpica, een nieuwe wijk waar het gros van de atleten gehuisvest werd. De stad investeerde in de infrastructuurwerken, de privésector in de woningbouw. Daarnaast subsidieerde men nog indirect: de gronden worden verkocht aan twee derde van de marktprijs voor die wijk en het kopen van appartementen werd fiscaal aantrekkelijk gemaakt. Aanvankelijk zou een deel van de 10.000 appartementen sociale woningen worden, maar dat plan liet men varen. De nieuwe wijk had een andere functie: de eksodus naar de steden rond Barcelona van kapitaalkrachtige jonge zakenlui tegenagang. Of dat lukte is een andere vraag: momenteel ligt de futuristische, lelijke Villa er nog als een spookstad bij. De helft van de appartementen is nog niet verkocht. Slechts 25 zijn al bezet, terwijl er problemen zijn met de gasvoorziening, de telefoonaansluiting uitblijft en er flagrante constructiefouten opduiken.

De constructie van dit yuppie-getto versterkt nog maar eens de socio-geografische stratifikaties in de stad. Meer nog dan in andere grootsteden zoals Madrid, bestaan er in Barcelona enorme sociale verschillen tussen de wijken. Gesimplificeerd is de regel: hoe verder je van de oude binnenstad weggaat, hoe kapitaalruchtiger de residenten. De buitenwijken huisvesten de lagere klassen, terwijl veel nieuwe rijken zich over de heuvels gaan vestigen. In het algemeen is er de laatste jaren echter een homogenisering van de bevolking aan de gang, wat in de praktijk neerkomt op een uitbreiding van de middenklasse.

Dat betekent echter niet dat er geen lagere klasse meer bestaat. Voor de

vervolg op pag. 6

De Ekspo, motor van een kolonisatie 'Ontwikkeling' van de periferie

Aan het nut van een Wereldtentoonstelling wordt zelfs door de deelnemende instanties getwijfeld. Toch worden voor deze kortstondige materialisatie van de hardnekkige vooruitgangsideologie veranderingen opgelegd aan een hele streek waarvan de gevolgen nog lang merkbaar zullen zijn. En niet in de zin dat "men in 1992 zal beginnen inzien dat men in Andalusië beter kan leven dan in gelijk wel ander deel van de wereld", zoals een lid van de plaatselijke regering in juli 1988 beweerde.

De wereldtentoonstelling in Sevilla zou wel eens de laatste in haar soort kunnen geweest zijn. De plannen voor een 'Oost-West Ekspo' in 1995 in Wenen en Boedapest, werden in een referendum (1991) door de Weense bevolking de grond in geboord. De wereldtentoonstelling van 2000 in Hannover is ondertussen ook al fel gekontesteerd en zorgt tot in de partijtoppen toe voor verdeeldheid. Het feit dat het na de laatste 'echte' Ekspo (in Osaka) 22 jaar duerde voor iemand haar opvolger organiseerde, is een aanwijzing voor de groeiende desinteresse voor de Ekspo-formule. De oorzaak hiervan is vooral van economische aard: voor de publieke sektor en de publieke opinie slaat de balans rendement-investering te ver naar één kant door.

Voorbijgestreefd

Een investering in een Ekspo-paviljoen is immers risiko-kapitaal: dat mocht de EG bijvoorbeeld ondervinden toen, een paar dagen voor de opening, het paviljoen van de Eilan-

den van de Stille Zuidzee, waar ze 90 miljoen had in geïnvesteerd, volledig afbrandde. In een kontekst van internationale onstabielheid is het voor de organisatoren zelf ook kaarsjes branden wanneer er een Golfoorlog uitbreekt of wanneer een imperium uit de USSR uiteenvalt. De Russen waren gelukkig zo vriendelijk het paviljoen van de voormalige Unie 'over te nemen'.

Bovendien lijken vele landen de Ekspo als promotiemiddel voor hun technologie voorbijgestreefd te vinden. Deze negentiende-eeuwse publiciteitsstrategie kon vanaf WO II op niet veel aanhang meer rekenen: van de 62 wereldtentoonstellingen die tot nog toe werden georganiseerd, gingen er maar 7 na 1945 door. De inhoud van de paviljoenen in Sevilla wijst in dezelfde richting: de technologische koplopers, de VS en Japan, pakten respectievelijk onder andere uit met een historische tentoonstelling rond de Bill of Rights en met 'het videochrom Jumbotronic van Sony, dat ook al op dat van vorige Ekspo te zien was. Het kroonjuwel van het Spaanse paviljoen was een verzameling van schilderijen van historische grootmeesters. Alles wijst op een verschuiving naar het spektakel — en cultuurlijk — op 6 maanden tijd werden in Sevilla zo'n 50.000 spektakels opgevoerd.

De enorme investering in de Ekspo 1992, valt uiteen in twee delen: enerzijds het tentoonstellingspark zelf, op het eiland La Cartuja, en anderzijds de infrastructuur in en rond de stad. Net als in Barcelona (zie artikel "Winnen of niet, deelnemen moet") gaat het in alle gevallen om werken die vanuit een bepaald oogpunt 'nuttig' kunnen genoemd worden, maar die niet tegemoet komen aan de prioritaire noden van de streek en bovendien verstrekende sociale en ecologische gevolgen hebben. In die kontekst doet de (officieel) positieve eindbalans van de Ekspo — eind '92 werd geschat dat er zo'n 2,2 miljard winst gemaakt werd — eigenlijk weinig ter zake.

Een van de grootste problemen voor de organisatoren was het rendabel maken van het Ekspo-park nadat de deuren op 12 oktober definitief dicht gingen — nog een andere oorzaak van de desinteresse voor het organiseren van Ekspo's. Daartoe zetten ze samen met de regering het project Cartuja 93 op: drie vierde van de paviljoenen werden bewaard en omgevormd tot een onderzoeks- en productiecentrum voor spijstechnologie, waar universiteiten, overheidsinstellingen (nationale en Europese) en bedrijven samenwerken. Cartuja sluit aan bij het al bestaande Technologiepark in Málaga. Deze high-techzones vormen echter eilanden in het Andalusië economisch landschap. De bedrijven die zich er vestigen zijn kwasi allemaal buitenlands (Siemens, Fujitsu, Alcatel, World Trade Center, ...), terwijl de lokale industrie zich zal moeten beperken tot diensten aan deze bedrijven.

De Andalusië industrie maakt immers nog helemaal geen gebruik van de technologie waarmee deze parken zijn uitgerust. De overheid verkiest echter geld te steken in subsidies voor het aantrekken van multinationals (met goedkope gronden en belastingvoordelen), in plaats van in de ontwikkeling van lokale industrie en onderzoek. Voor het met veel tamtam aangekondigde Investeringsplan voor Andalusië van de lokale regering, voor promotie van onderzoek en nieuwe technologieën, trekt men nauwelijks 0,2% van de begroting uit. Er bestaat overigens eigenlijk geen Andalusië onderzoek- en ontwikkelingspolitiek

(O&O-politiek) waardoor de vorschers uit deze regio hun kennis noodgedwongen ter beschikking stellen van de privésector.

Buiten de Cartuja-enklave zijn de socio-economische gevolgen van de Ekspo-investeringen ook allesbehalve positief te noemen. De nieuwe infrastructuur is volledig geconcentreerd in de streken rond Málaga en Sevilla, een gebied dat voorheen al de sterkste economie van Andalusië had. De andere steden en vooral het platteland hinken steeds verder achterop. De bedoeling is Sevilla uit te bouwen tot hét industrie-, administratie- en dienstencentrum en Málaga (aan de Costa del Sol) tot hét toeristisch centrum van een regio die men uit zijn perifere situatie in de EG wil halen. Verwacht wordt dat dit nog meer (werkzoekende) Andalusiërs zal aantrekken naar de hoofdstad, die nu al uit zijn voegen barst (1,2 miljoen inwoners) en een massa werklozen telt (zie verder).

In die optiek werd het nieuwe vervoersnet opgevat als een ster met als middelpunt Sevilla, terwijl de provinciale wegennetten vaak te wensen overlaten. Een apart hoofdstuk hierin is de aanleg van de eerste SST-lijn in Spanje, tussen Sevilla en Madrid, die de laatste maanden uitgreide tot een van de (vele) topshandalen in de Spaanse politiek. De snelle verbinding kostte Renfe (de Spaanse NMBS) meer dan 120 miljard, terwijl de maatschappij met een enorme schuldenberg zit — in 1991 alleen al maakte men 75 miljard verlies. Volgens de milieubeweging Aedenat lopen de investeringen in buurtspoorwegen hierdoor voor 1990-93 met 85% terug. Eind januari werd dan nog een vermindering met 6% van de diensten op lange trajecten aangekondigd.

Nonsensikaal

Bovendien is de AVE de enige spoorlijn op het schiereiland met de Europese spoorbreedte, waardoor er (voorlopig) geen andere lijnen kunnen op aangesloten worden. Voeg daarbij nog het feit dat er konstruktiefouten in de lijn geslopen zijn, waardoor de trein moet afremmen om niet uit bepaalde bochten te vliegen, én het feit dat Spanje eigenlijk al over een snelle trein beschikte (de Talgo), die weliswaar iets trager rijdt, en de investering wordt helemaal nonsensikaal. Het wordt echter meer en meer duidelijk dat de regeringspartij flink wat steekpenningen ontvangen heeft van de konstruktieus Siemens en Alstom-GEC om de lijn te laten aanleggen. Het juridisch onderzoek hiernaar doet flink wat stof opwaaien en is nog lang niet afgesloten, maar nu al is bijvoorbeeld duidelijk dat de bestelling van 24 lokomotieven bij Alstom een regelrechte subsidie is, vermits er maximum 12 zullen gebruikt worden.

Sevilla mag dan al een nieuwe reeks verbindingswegen hebben, die vormen natuurlijk nog geen enkele garantie voor een economische, laat staan sociale, vooruitgang. De vaste nieuwe werkplaatsen die ontstaan zijn voor en tijdens de Ekspo vallen kwasi allemaal in Cartuja en in de dienstensektor. Dit zal de eksodus van jonge, hooggeschoolde werkrachten naar andere streken van Spanje enigszins afremmen, maar daarmee komt er gezinszins verandering in de situatie van de massa minder of niet ge-

schoolde werklozen. Sevilla is de stad met de hoogste werkloosheidsgraad in Europa: 30% in 1988. Door de Ekspo daalde dit aantal tijdelijk tot 22,5% in januari 1992, nog altijd 7% boven het toenmalig Spaanse gemiddelde. Tussen september 1991 en september 1992 kende Andalusië in absolute cijfers het tweede grootste verlies aan arbeidsplaatsen in Spanje (zo'n 50.000). Daarbij moet men, net als bij ons, die categorieën werklozen tellen die niet in de statistieken zijn opgenomen, en de vele vrouwen en jongeren die zich niet inschrijven bij de Inem (Spaanse RVA) maar leven op kosten van hun familie. Dit laatste heeft ook een kulturele oorzaak: de familiebanden in Andalusië zijn over het algemeen nog sterker dan in de rest van het land.

De Ekspo heeft deze Sevillanen niet alleen geen vast werk gebracht — er zijn natuurlijk tijdelijke opflakkingen geweest, bijvoorbeeld in de bouwsector. Hij heeft er ook nog eens voor gezorgd dat te steeds meer gemarginaliseerd geraken in de stad. Door de aktie Sevilla abierta (Open Sevilla), waardoor het stadsbestuur 50.000 bedden buiten de Horeka wou vrijmaken voor Ekspogangers, werden heel wat huurders (en studenten) uit hun appartementen gezet door huiseigenaars die meer brood zagen in verhuur aan toeristen. Daartoe verbouwen veel eigenaars oude huizen tot lukse appartementen. De sprongen die de huurprijzen zo maakten komt bovenop de konstante stijging sinds 1985, met ongeveer 25% per jaar. Samen met de stijging van de consumptiepijpen zorgt dit voor een geleidelijke verbanning van de lagere bevolkingscategorieën uit het centrum, een evolutie die enigszins afgeremd wordt doordat families van oudsher eigenaar zijn van hun woning.

Ekologisch

De oorzaak van deze pijlsnelle stijgingen ligt voor een groot deel ook bij het stadsbestuur: als eigenaar van 80% van de gronden in de stad is ze sinds halverwege de jaren '80 begonnen verkopen aan de hoogste bieder. Voor de Ekspo moesten zoals bekend vele inwoners van de wijk Chapina gedwongen verhuizen. Ze leven nu in sloppenwijken verderop (El Vacie, San Diego, Perdigones, ...), die de vergelijkbare met situaties in de Derde Wereld kunnen doorstaan. Tegelijk wordt het centrum door de politiek schoon gemaakt van prostituties, bedelaars, drugsverslaafden en clochards: een jongeman van 28 overleed een paar maanden voor de Ekspo

ten gevolge van de slagen opgelopen bij een razzia. Het aantal privébewakers is op een paar jaar tijd gestegen van 100 naar 2.000.

De gevolgen van de Ekspo zijn echter niet alleen in Sevilla en omgeving voelbaar. De Wereldtentoonstelling bracht ook een enorme investeringsgolf in de toeristische sektor met zich mee: in het buitenland maakte de formule zee-zon-strand-Ekspo furore in de reisaigenschappen. Vermits er zo'n 18 miljoen bezoekers verwacht werden — uiteindelijk kwamen er 15,5 miljoen naar Sevilla afgezakt — werden in de jaren vóór 1992 plannen gemaakt voor 100.000 nieuwe hotelkamers en vakantieverblijven aan de Costa del Sol. Uit de praktijk blijkt dat dit aantal zichzelf meestal verriede: voldoende door indirecte urbanisatie. Aan de westkust, rond Almería zouden er nog eens 30.000 nieuwe vakantieverblijven komen. Dit heeft niet alleen enorme ecologische gevolgen, maar vormt bovendien een nieuwe belasting op de nu al zeer schaarse watervoorraden in het gebied. Momenteel heersen er zoals bekend in het hele zuiden van Spanje, en tot in Madrid, gedwongen waterbesparingen. Ondertussen wordt wel in praktisch elk nieuw vakantieoord één of zelfs twee golfbanen aangelegd, die een enorme hoeveelheid water opslukken.

Intensieff

Maar het massatoerisme — de Andalusië overheid heeft het liever over 'kwaliteitstoerisme' — is nu eenmaal heilig, als één van Spanjes grootste bronnen van inkomsten en tegengewicht voor haar negatieve handelsbalans. Nochtans zijn het buitenlandse reisaigenschappen en tour-operators die met het grootste deel van de koeke gaan lopen. De 'kolonisatie' van de Andalusië economie beperkt zich overigens niet tot het toerisme en de hoogtechnologische industrie: veel andere bedrijven zijn filialen van buitenlandse ondernemingen en ook de landbouw komt steeds meer onder controle van multinationals. De enorme latifundia van weleer hebben zich kollektief omgevormd tot een moderne agro-industrie. Op het eerste zicht waren de sociale gevolgen van deze kleine revolutie positief: kleine bedrijven, vaker in eigen beheer en met een intensieve tewerkstelling. Het blijkt echter meer en meer zo te zijn dat veel boeren de hoge investeringen niet aankunnen en zware schulden moeten maken. Voor de kommercialisering van hun produkten en voor hun zaigranen zijn ze afhankelijk van grote bedrijven. De ecologische gevolgen van de omschakeling zijn ook niet min: vervuiling van oppervlaktewateren, rivieren en kustwateren, omlanding van rivieren voor irrigatie, waterschaarste, verwoestijning en uitputting van de gronden door monokultuur, ... De landbouw krijgt in Andalusië Derde Wereldtrekken.

Deze hele situatie van economische afhankelijkheid van de rest van Spanje en vooral van het buitenland, door de Ekspo eerder gestimuleerd dan afgeremd, stuurt de slogan "Andalusië, Californië van Europa" wel definitief naar propagandaland. Kritische stemmen maken liever de vergelijking met Zuid-Korea. □

Barcelona

vervolg van pag. 5

18,1% families die minder dan de helft van de gemiddelde inkomsten van een Barcelonese familie kennen (1990), hebben de Spelen geen verbetering gebracht. Terwijl ze mee opdraaien voor de schulden van de Spelen, zien ze de kloof tussen zichzelf en de winkelcentra, de sportieve of kulturele voorzieningen alleen maar groeien. De Olympische sportinstallaties (waaraan 9% van de investeringen werd gewijd) zijn perifer gelegen, en worden enkel gebruikt voor grote competities. In kulturele en gezondheidsvoorzieningen werd alles samen maar 1,7% geïnvesteerd.

Ondertussen werden andere voorzieningen waar deze bevolkingsgroepen wel gebruik van maakten, ondermijnd, in het kader van de algehele schoonmaakcampagne 'Barcelona, posa't guapa' (Barcelona, maak je mooi). De eerste slachtoffers hiervan zijn de bewoners van de oude binnenstad, waar de meest intense schoonmaak gevoerd werd (en wordt): hier liggen de winkelstraten, toeristische attracties als de Rambles en musea, enz. Een goed voorbeeld hiervan is de aanpak van de prostitutie, die er haar grootste basis had. Tussen 1986 en 1992 sloot het stadsbestuur hier kwasi alle (zo'n 150) pensionnetjes die dienst deden als werkterrein voor de prostituties. Toen ze op 29 juni 1992 (een maand voor de Spelen) de laatste twee meubels wou sluiten, rees hiertegen massaal protest van de buurtbewoners. Na onderhandelingen werd de sluiting dan maar een paar maanden uitgesteld, zonder dat de stad zelf maatregelen wil nemen om het probleem op te lossen. In andere wijken, dicht bij sportinstallaties, werden de prostituties tijdens de spelen er door politiek-akties toe gedwongen om te verhuizen.

Terwijl duidelijk niet iedereen van de Spelen profiteert, probeerde het stadsbestuur wel de hele bevolking achter het project krijgen. "Barcelona, som tots" ("Barcelona, dat zijn we allemaal") luidt het, en het beeld van de bewonderenswaardige Olympische vrijwilliger — wat een besparing! — wordt gebruikt om alle stedelingen tot een permanente inzet voor hun stad te bewegen. Deelnemen moet belangrijker zijn dan iets winnen. □

De wereldtentoonstelling als promotiemiddel van technische ontwikkeling is in wezen voorbijgestreefd.

Guardia Civil foltert terroristen

Preventieve repressie voor Spelen

'Een erfenis van het Franquisme' is nog steeds een frekwent begrip in het Spaanse openbare leven, al duidt het door de 'modernisering' van de samenleving op almaar minder reële fenomenen.

Tot in 1991 kende Catalonië net als Baskenland een verzetsbeweging die gewapenderwijs de onafhankelijkheid van de 'natie' wou afdwingen: Terra Lliure. Kwa slagkracht, effectiviteit en aantal slachtoffers is Terra Lliure in haar twaalfjarig bestaan nooit te vergelijken met Eta. Haar bommen zijn primitief en richten enkel beperkte materiële schade aan. De beweging heeft financiële problemen en ziet zich hierdoor zelfs gedwongen tot doorweekse overvallen. Uit de onafiatende interne discussies komen uiteindelijk de 'gematigde' als overwinnaar naar buiten: Terra Lliure ontbindt zichzelf en kiest voor de democratische weg naar onafhankelijkheid (13 juli 1991).

Veel van haar leden beginnen onderhandelingen met Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), de grootste (linkse) politieke partij die naar onafhankelijkheid streeft, om zich bij deze partij aan te sluiten.

Benefietconcert

Ondertussen loopt het juridisch onderzoek naar de activiteiten van Terra Lliure natuurlijk door. Er vallen echter relatief weinig arrestaties in de maanden na de spontane ontbinding. Anderzijds is het wel zo dat er nog steeds een beperkte fractie bestaat, die laat weten dat voor haar de beweging nog niet opgeheven is. De Olym-

pische Spelen komen dichterbij en in heel Spanje stijgt de nervositeit: de angst voor terroristische aanslagen, voor een tweede München, is groot. Maar niemand gelooft eigenlijk dat die van Terra Lliure kunnen komen.

Toch acht de Spaanse staat, in de persoon van toprechter Baltasar Garçon, het nodig om een hard voorbeeld te stellen voor al wie het goede verloop van de Spelen denkt te kunnen bedreigen. Op 29 juni 1992, vier weken voor de openingsceremonie, start de grootste politie-operatie tegen onafhankelijkheidsstrijders sinds de dood van Franco. Zesendertig mensen worden opgepakt en overgebracht naar Madrid, waar ze verschillende dagen vastgehouden en mishandeld worden.

Er kunnen toch wel grote vraagtekens geplaatst worden inzake de mededeling aan 'terrorisme' van die 36. Vijf juridisch minderjarigen (minder dan 17) worden opgepakt als leden van de jongerenorganisatie van Catalunya Lliure, zodat de politieke vleugel van Terra Lliure. Oriol Martí werd opgepakt omdat hij als dokter een gewonde terrorist verzorgde, zonder dat duidelijk is of hij wist dat de man gewond was geraakt bij een aanslag. Eduard López, journalist bij een dagblad van Girona, speelde een onderduikadres door aan diezelfde ge-

wonde. Teresa Mas' arrestatie vloeit voort uit het feit dat haar echtgenoot (Esteve Cornelles) het blad van Terra Lliure technisch verzorgde. Deze toch wel brede definitie van 'terroristen' maakt een vergelijking tussen de Spaanse preventieve repressie en de uitwijzing van vermeende Hamas-terroristen toch wel verleidelijk.

Franco

Door de zeer omstreden Anti-Terrorismewet mag de Spaanse politie arrestanten 72 uur vasthouden in afzondering van de buitenwereld, zonder dat ze dus bijvoorbeeld een advocaat kunnen raadplegen. In de eerste dagen na de arrestatiegolf worden acht personen in vrijheid gesteld en vier van de vijf minderjarigen onder toezicht van de jeugdrechter geplaatst. Van de overige 24 arrestanten zijn er niet minder dan 16 die achteraf getuigenis afgelegd hebben van folteringen door de Guardia Civil. Folteringen die enerzijds tot doel hebben de gevangenen valse verklaringen te doen ondertekenen en anderzijds als afschrikkingseffect te creëren.

Naast de vermederingen, bedreigingen — een revolver tegen de slaap houden bijvoorbeeld — en treiterpraktijken — het verplicht zingen van het Spaanse volkslied en het schreeuwen van pro-Spaanse slogans — gebruikt de Guardia Civil volgens de getuigen verschillende foltertechnieken. Ten eerste zijn er de onophoudelijke slagen, vaak met opgerolde telefoonboeken, omdat die geen sporen achterlaten die later in een medisch rapport zouden kunnen opgenomen worden. Een graad erger zijn de verstikkingstechnieken: een plastic zak over het hoofd of het hoofd onder water duwen en de gevangene niet laten stikken. Tenslotte is er ook in enkele gevallen sprake van elektrische schokken, door elektroden tegen schouders of teelballen te houden.

Dergelijke praktijken komen nog vrij regelmatig voor bij de Guardia Civil, en werden al meermaals aangeklaagd in jaarrapporten van Amnesty International. De Guardia is een mengeling van een politiekorps en een militaire eenheid, en werd sinds de dood van Franco eigenlijk nooit ingrijpend hervormd, zodat er nog steeds elementen uit die periode actief zijn. De harde aanpak van arrestanten is echter vooral een gevolg van de strijd tegen het Baskisch terrorisme: de hierboven beschreven methodes worden kwasi systematisch toegepast op Eta-leden.

Terra Lliure is echter Eta niet, zoals we hoger al zeiden, en de Catalaanse zaak is de Baskische niet. De reactie op de massale aanhoudingen en op de mishandelingen was dan ook groot in Catalonië: volgens de Catalanen was de aanpak van de Spaanse staat volledig buitens proportie en een verkeerde inschatting van de situatie in de regio. Bovendien gaat ze lijnrecht in tegen de onderhandelingen die ERC met de politieke en de juridische overheid voert om een kollektieve oplossing te zoeken voor de terroristen tegen wie nog aanklachten lopen. Deze onderhandelingen hebben een grote betekenis: eind januari 1993 kondigde de vermeende leider van Terra Lliure, Pere Boscamp, die in Frankrijk leeft, zelfs aan dat hij bereid is voor de rechter te verschijnen.

Er worden betogingen georganiseerd, een benefietconcert met Catalaanse topgroepen (15.000 toeschouwers) en enkele tientallen intellectuelen ondertekenen een manifest tegen de aanhoudingen. Alle politieke partijen, met uitzondering van de Catalaanse vleugel van de socialistische (PSC), laten onmiddellijk hun verontwaardiging horen; een motie hieromtrent in het Catalaanse parlement wordt geblokkeerd door de PSC. Veel gemeenten, waaronder ook steden als Girona, nemen stelling in tegen. Uiteindelijk laten ook socialistische, zoals de Barcelonese burgemeester Maragall en partijsecretaris Obiols, kritische geluiden horen.

Buik

De Spaanse staat blijft echter volharden in haar optie. Minister van Binnenlandse Zaken Corcuera vergelijkt de aanhoudingen met die van Eta-leden, ontkent de folteringen en noemt de operatie van de Guardia Civil 'briljant'. Nationale, centralistische, persorganen als El País, trekken de folteringen ook in twijfel en noemen ze een vooraf afgesproken strategie van de terroristen.

Daartegenover staan echter de harde bewijzen. ERC neemt een aantal van de arrestanten onder bescherming en organiseert een internationale persconferentie tijdens de Spelen (30 juli). Er wordt een dossier samengesteld en opgestuurd naar Amnesty-Londen (centrale zetel voor Europa), Herribert Barrera, Europees parlementslid van ERC, stuurt een brief naar Amédée Turner, voorzitter van de Commissie voor Mensenrechten van het EG-parlement en interpelleert hierover in het parlement.

Men beschikt immers over medische rapporten die de folteringen onomstotelijk bewijzen. ERC spant dan ook drie rechtszaken in tegen de Spaanse staat. In het geval dat men deze niet zou halen, gaat men, aldus ERC-advokaat Joan Ridoa, zeker door naar het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Daar werd Spanje al eens veroordeeld in december 1988 (zie artikel "Terroristen snel veroordeeld").

De aanhoudingen van eind juni waren echter niet de enige: in september worden nog eens vijf mensen opgepakt en in december vier. In het laatste geval is er opnieuw sprake van mishandelingen, van dezelfde aard als die in juni, en ook deze keer zijn de bewijzen onomstotelijk: er verschijnt in alle kranten een foto van een arrestant (Gustav Navarro) waarop hij een rood-opgezwollen buik laat zien, gevolg van de slagen van de Guardia Civil. Bij deze laatste aanhoudingen valt het op dat twee van de vier 'korek' behandeld werden, namelijk zij die lid zijn van ERC — waaronder partijtopman Jordi Vera, één van de drie vijftien krachten achter de ontbinding van Terra Lliure. Blijkbaar houdt men nu toch rekening met de onderhandelingsstrategie van deze partij. De twee andere aangehouden waren leden van Catalunya Lliure, dat zich veel minder flexibel opstelt. □

Europees Hof veroordeelt Spaanse rechtspraak

Terroristen snel veroordelen

De aanklachten die momenteel lopen tegen de Spaanse staat wegens foltering van terroristen (zie artikel "Preventieve repressie voor Spelen") vormen niet de eerste smet op haar imago van verdediger van de mensenrechten. In 1988 werd Spanje door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) veroordeeld voor een oneerlijk proces tegen andere Catalaanse terroristen. Ondanks veel tegenstribbelen, moest Spanje deze uitspraak uiteindelijk uitvoeren.

De strijd van de Staat tegen het terrorisme in Spanje (Eta, Terra Lliure,...) leidt tot bepaalde fenomenen die eigenlijk moeilijk verzoenbaar zijn met de basisprincipes van de rechtsstaat, waar Madrid toch beweert achter te staan. Zo bestaat er een Anti-Terrorismewet, die de uitvoerende macht toelaat verdachten op te pakken en gedurende 72 uur in afzondering te plaatsen voor ondervraging; volgens veel (Spaanse) juristen een flagrante schending van het recht op verdediging. Diezelfde wet laat 'in dringende gevallen' huiszoekingen zonder huiszoekingsbevel toe. Verder zijn er de herhaaldelijke klachten over folteringen van terroristen (zie elders). Ook het juridisch vlak laat af en toe 'een steek vallen', zoals mag blijken uit het volgende relaas.

Op 6 december 1988 veroordeelde het EHRM in Straatsburg (orgaan van de Raad van Europa) de Spaanse staat in de zaak Barbera, Messegueu en Jabardó, beter bekend als 'de zaak Bultó' (dossier 24/1986/122/171-173). De feiten in dit dossier daerden al van elf jaar eerder. Op 9 mei 1977 dringen twee terroristen van het Ejército Popular Catalán (Catalaanse Volksleger) binnen in het huis waar de Catalaanse zakenman José Maria

Bultó Márquez (77) verblijft. Om hem te dwingen met zo'n 170 miljoen over de brug te komen, plaatsen ze een bom op zijn borst, die na vijftientig dagen zal ontploffen. De bom explodeert echter al na twee uur en Bultó vindt de dood.

Verdediging

Na een lange voorgeschiedenis, met arrestaties en vrijlatingen van andere verdachten, worden op 14 oktober 1980 in Barcelona Barbera, Messegueu en Jabardó opgepakt. Weer volgen er vele verwikkelingen — inclusief klachten over folteringen om de verdachten tot verklaringen te dwingen — voor het eigenlijke proces kan van start gaan op 12 februari 1981. De eerste zitting vertoont echter enkele eigenaardige trekjes. De drie worden overgebracht van Barcelona naar Madrid, een rit van zes uur, om vier uur 's morgens de dag van de zitting. De hoofdrechtter, waarmee de verdediging tot de avond ervoor het proces heeft voorbereid, laat zich plots vervangen om een zieke schoolbroer te gaan bezoeken, zonder de partijen hiervan op de hoogte te stellen. De aanklacht van het Openbare Ministerie is volledig gebaseerd op drie getui-

gen, waarvan er twee door hun hoge leeftijd niet naar Madrid kunnen komen en de derde geen van de drie beschuldigen kan identificeren. De drie worden toch veroordeeld tot zware gevangenisstraffen.

De verdediging gaat in beroep en de zaak komt zo bij het Tribunal Supremo (vergelijkbaar met ons Hof van Cassatie), waar de straffen verminderd worden, en dan bij het Tribunal Constitucional (vergelijkbaar met ons Arbitragehof), dit laatste op basis van schendingen van drie artikels uit de grondwet. Als ze hier weer in het ongelijk gesteld wordt, start ze op 22 juli 1983 naar de voorbereidende commissie van het EHRM. Dergelijke stap kan maar gezet worden nadat men alle niveaus van de nationale rechtspraak doorlopen heeft. De commissie verklaart de klachten onvankelijk en maakt het dossier over aan het EHRM in december 1986. Dat de Spaanse staat de zaak belangrijk vindt, blijkt uit het feit dat ze hierop reageert door zelf ook de zaak aanhangig te maken bij het EHRM, in januari 1987.

Zoals gezegd, veroordeelt het EHRM Spanje in december 1988, op basis van een schending van artikel 6.1 van de Europese Verklaring van de Rechten van de Mens, dat stelt: "Elk persoon heeft het recht dat zijn zaak rechtvaardig (en) publiekelijk gehoord wordt (...)" voor een onafhankelijke en onpartijdige rechtbank (...). Het artikel wordt volgens de rechters geschonden door het gebrek aan weerbaarheid van de beschuldigen tijdens het proces (door de laattijdige verhuis), de verandering van rechter (in een dossier van 1600 bladzijden) en de niet-publieke

voorstelling van de bewijzen. Spelen ook mee, het feit dat de eerste verklaringen bij de politie en bij de onderzoeksrechter in Barcelona afgenomen zijn zonder advocaat en dat de onderzoeksrechter in Madrid de verdachten nooit gehoord heeft.

De uitspraak van het EHRM betekent niet het einde van de lijdensweg van de drie vermeende terroristen. Uitspraken van het EHRM zijn wel bindend voor de lidstaten, maar hun eigenlijke uitvoering wordt bepaald door de nationale rechtspraak. In het geval van Spanje 1990 is er een probleem: wegens de *res judicata* (een zaak kan geen twee maal met dezelfde partijen voor dezelfde rechtbank komen) kan er geen nieuw proces ten gronde gevoerd worden. Een revisie aanvragen kan ook niet, vermits een beslissing achteraf van een internationaal gerechtshof niet gebouwd wordt als een reden om dit buitengewoon rechtsmiddel (de revisie) in te roepen. Dergelijke problemen wijzen op een procesrechtelijke lakune die de autoriteit van het EHRM uitholt. De advocaten van de verdediging grijpen dan maar naar het enige middel dat voorhanden is: ze stappen naar een rechtbank van Eerste Aanleg en vragen annulatie van de uitspraak en opschorting van de straf. De straf wordt opgeschort maar de uitspraak blijft gelden: de rechtbank verklaart zich onbevoegd en maakt de zaak over aan het Tribunal Superior (juni 1989). Dit Tribunal vernietigt de opschorting (april 1990), waarna de advocaten nog maar eens naar het Tribunal Constitucional stappen. Dat schort met deze stap weer op (juli 1990) en maakt uiteindelijk een einde aan de hele zaak door in 1992 de argumentatie van het EHRM te aanvaarden. Het hele proces wordt nietig verklaard en kan nu helemaal opnieuw ten gronde worden gevoerd... Ondertussen leven de drie al 12 jaar afwisselend binnen en buiten de gevangenis. □

Ten strijde voor de vooruitgang

Ook Amnesty International is een aantal vieze zaken op het spoor. (foto Karel De Weerd)

De Wereldtentoonstelling van Sevilla (20 april — 12 oktober 1992) leidde begrijpelijkerwijs (zie artikel "Ontwikkeling van de periferie") tot een min of meer georganiseerde protest-beweging. Die kwam, in de dagen voor de opening, ter plekke uiting geven aan haar ongenoegen: geen betere manier om de miljoenen televisiekijkers en bezoekers te bereiken. Zo hadden de organisatoren het echter niet begrepen: met een brutale politierepressie ontzegde ze de beweging haar recht op vrije meningsuiting. De Spaanse staat en zowat alle media speelden het spel mee, zodat de schietpartij nauwelijks internationale weerklank kreeg.

Een manifestatie waarop men miljoenen bezoekers, tientallen staats-hoofden, honderden televisiekamera's en peredure kunst en technologie verwacht, in een land waar nog elke maand doden vallen bij terroristische aanslagen, leidt ultiem tot een massale ontplooiing van veiligheidsvoorzieningen. Sevilla en omgeving worden omgetoerd tot een ware vesting, bewaakt door 2500 leden van de Guardia Civil, 1000 soldaten, 3000 privebewakers, nationale en gemeentepolitie, ontminningsspecialisten, enz. Daarnaast staat elk land in voor de beveiliging van zijn eigen paviljoen.

Ontmaskering

De angst voor terroristische aanslagen grenst aan het paranoia. Begin februari '92 al doet het gerucht de ronde dat Eta een informatiewarrior heeft opgericht in Sevilla. Tegelijk wordt er ook gevreesd voor Arabisch en Noordiers terrorisme. De honderden kilometers lange spoorlijnen tussen Madrid en Sevilla worden vanaf 1 maart permanent bewaakt door 3500 soldaten. Legerhelikopters krijgen het bevel bij elke vlucht die ze in het gebied uitvoeren, af te wijken van hun traject en 20 à 30 kilometer van de spoorlijn te overvliegen, "om terroristen af te schrikken". Deze beslissing wordt in de pers bekritiseerd, niet omwille van haar belachelijkheid, maar omdat "de piloten een gemakkelijk doelwit vormen voor terroristen".

Tegenover al dat machtsvertoon is de georganiseerde tegenbeweging minder dan een David. De grootste koepel, "Ontmasker 1992" organiseert debatten en een Internationale Dag van de Solidariteit. Haar hoofdstem is eigenlijk '500 jaar Amerika': Indianen komen hiervoor over uit Amerika. Daarnaast haalt hij uit zowat heel Spanje en alle Europese landen mensen naar Sevilla. Kleinere organisaties zijn die van de anarchisten (op een kamping op 12 kilometer) en een reeks tentoonstellingen. Voor en tijdens de Ekspo geldt er in Sevilla een samscholingverbod. Enkel een manifestatie van 'Ontmasker 1992', met een honderdtal personen de dag

manifestatie niks te maken heeft, krijgt een kogel in de schouder; Beatriz Martinez (19), Baskisch en concertganger, raakt gewond in de dij; een onbekende jongeman wordt geraakt in de lies. Daarnaast vallen er nog een reeks lichtere gewonden door slagen.

Schedelbreuk

Het harde politie-optreden is natuurlijk op geen enkele manier te verantwoorden: het gebruik van vuurwapens om zich te verdedigen tegen ongewapende — later probeert men te doen geloven dat er ijzernen staven werden meegevoerd — manifestanten, al overtrede ze de wet, roept vragen op over de ingesteldheid van de agenten. Er zijn wel omstandigheden die een verklaring kunnen zijn voor de grimmigheid van de politie. Er is natuurlijk de nervositeit van de dag voor de grote gebeurtenis. Voorts kunnen de vernielingen die door de betogers bij hun tocht door de stad werden aangericht ook stimulerend gewerkt hebben. Belangrijker was waarschijnlijk de weerstand van de betogers: hoewel de beschrijvingen hierover nogal uiteenlopen, staat vast dat er verschillende politiemannen gewond raakten en er zelfs één een schedelbreuk opleef.

Deze 'verzachende omstandigheden' worden in de officiële versie (en die van de reaktionaire pers) omgetoverd tot voldoende redenen voor het schieten met scherp. Een politie-

agent: "Ze lokten ons in de val: in een nauw steegje omsingelden ze ons met afvalcontainers en ze bekogelden ons. We moesten wel onze pistolen trekken en ons verdedigen. Bij de gearresteerden hebben we duidelijke bewijzen gevonden dat alles opgezet was. Wie weet zit hierachter geen internationale ekstreem-rechte organisatie." Frekwenter nog is de strategie om het voorval in de schoenen van het Baskische nationalisme te proberen schuiven: Eta had weliswaar geen aanslagen gepleegd, maar probeerde nu op een andere manier de Ekspo te saboteren.

"Ontmasker 1992" neemt afstand van de manifestatie, maar veroordeelt wel het politie-optreden. Het incident wordt door een deel van de pers (El País, El Mundo,...) gelaakt als een overdreven reactie en een gebrek aan professionaliteit dat het internationale prestige van Spanje schaadt. Minister van Binnenlandse Zaken Corcuera heeft het, met als de conservatieve pers, eerder over de gewonden bij de politie en de gewelddadige, vandalistische 'punks'. De schietpartij komt in veel buitenlandse kranten niet aan bod, behalve op de voorpagina van de Herald Tribune en in enkele Italiaanse kranten.

Bij dit weinig 'moderne' politie-optreden — met de Ekspo wou de Spaanse overheid aantonen dat ze de stap naar de moderniteit gemaakt heeft — komt nog de middeleeuwse behandeling van de gearresteerden (zie kader "Uit de kerkers"). De getuigenissen hierover moeten wel met omzichtigheid behandeld worden vermits ze afkomstig zijn van de gearresteerden en de tegenbeweging zelf, hoewel blijkt dat die vaak letterlijk overeenkomen met de krantenberichtgeving. Bij de manifestatie worden 37 mensen opgepakt. De dag van de opening ('s anderendaags) worden bij een sit-in voor de poorten van de Ekspo 20 protestvoerders gearresteerd. Op de kampings en op diverse plaatsen in de stad worden nog eens 27 aanhoudingen verricht, hoewel daar geen inbreuken op

de wet gepleegd zijn. Een van de arrestanten heeft trouwens een treinticket op zak dat bewijst dat hij pas na de betogingen in Sevilla aankwam.

De helft van de gearresteerden (42) zijn buitenlanders, die allemaal het land uitgezet worden na 6 dagen cel. Niet-EG-burgers mogen voor vijf jaar Spanje niet meer binnen. Behalve de Italiaanse, komt geen enkele ambassade tussen bij de Spaanse overheid. De buitenlanders worden in de gevangens het slechtst behandeld. Tijdens hun proces kunnen ze op geen enkel moment op een tolk beroep doen. Zeventien onder hen worden trouwens uitgezonden zonder voor de rechter te zijn verschenen. Ze worden in autobussen naar de grens gevoerd, per twee in een cel van 1, praktisch zonder eten of drinken gedurende 24 uur. Hun begeleiders zetten de verwarmer op en de muziek op maximumvolume.

Elf Spanjaarden worden na drie weken voorlopig vrijgelaten, 15 anderen mogen gaan, maar moeten zich om de veertien dagen bij de rechter melden. De rest wordt zonder meer losgelaten na een paar dagen. Hun getuigenissen maken melding van:

uren gedwongen rechtstaan, slagen, overvolkte cellen, vernederingen en bedreigingen, vernieling van persoonlijke bezittingen, gebrek aan voedsel, water en gelegenheid om naar het toilet te gaan, enzovoort.

De kogelgewonden worden in het ziekenhuis zelf gearresteerd, aan hun bed vastgeklonken en bewaakt. Familieleden wordt de toegang ontzegd, sommige bezoekers worden opgepakt. In het algemeen worden ieders rechten op verdediging geschonden: advocaten krijgen geen toelating om met hun cliënten te spreken, terwijl de gearresteerden geen gebruik mogen maken van de telefoon. Dat alles wordt mogelijk gemaakt door de Anti-Terrorismewet (zie elders). Angel Monge, advocaat en lid van een Andalusische Mensenrechtenorganisatie, wordt hardhandig aangepakt als hij op het commissariaat inlichtingen wil inwinnen over de arrestaties. Aan hem en andere getuigen weigeren agenten systematisch hun identifikatienummer te tonen. Tot op vandaag zijn er geen juridische stappen ondernomen om de verantwoordelijken van de repressie te vervolgen.

Uit de kerkers

Om een idee te geven van wat 'foltering' in Spanje betekent, geven we drie getuigenissen van arrestanten uit Barcelona en Sevilla. Het eerste getuigenis is van Marcel Dalmau (31), gearresteerd op 4 juli in Grona, die ervan verdacht wordt mee te werken aan het blad van Terra Liure en in Frankrijk pistolen te hebben gekocht. We vertalen (vrij) een Catalaans tekst uit een dossier samengesteld door een solidariteitsgroeping met Catalaanse politieke gevangenen — het dossier dat opgestuurd werd naar Amnesty konden we jammer genoeg niet te pakken krijgen. De twee andere getuigenissen komen uit een dossier dat opgemaakt werd na de gebeurtenissen in Sevilla. Twee anonieme meisjes vertellen over hun ervaringen op het commissariaat van de Policia.

Marcel Dalmau: «Ik werd in de Hoofdkwartier van de Guardia Civil in Madrid binnengebracht in de voormiddag van 5 juli. Tijdens de folteressessies moest ik uren op mijn knieën zitten op een vloer bezaaid met scherpe voorwerpen, waardoor mijn vel opengereten werd. Ze bonden mijn handen op mijn rug en trokken een plasticzak over mijn hoofd, die ze dichtnoerden rond mijn nek, zodat ik vol angst begon te stikken. Ondertussen sloegen vijf à acht anderen me hevig tegen het hoofd, buik en teelballen. Schoppen, vuistslagen en slagen met een boek. Ze schreeuwden voortdurend racistische beledigingen tegen Catalonië en de Catalanen. Soms bleven ze rook in de plasticzak of hielden er een sigaret tegen, zodat ik tijdens het stikken deze geuren moest inademen. (...) De angst die je voelt als enkele agenten ervan genieten je te slaan en te doen stikken vormt zelf deel van de foltering. Ze verplichtten me ook een elektrische kabel tegen de teelballen te houden. Daarmee intimideerden ze me een hele tijd, terwijl ze sadistische beestigheden overseks uitkraamden. (...) Tijdens een van de sessies, waartussen ze niet meer dan twintig minuten pauzeerden, zeiden ze dat Carme, mijn vriendin, ook gearresteerd was, dat ze haar naar Madrid brachten en dat ik 'in stereo' zou kunnen horen hoe ze haar folterden. Hoewel ik eigenlijk al uren volledig kapotgemaakt was, sloeg deze mededeling me volledig knock-out. Nu alles wat ze met me gedaan hadden, twijfelde ik geen moment aan hun plannen.»

«Toen ze me weer naar een cel brachten, voelde ik me, door het perspectief van het monsterlijke dat me te wachten stond, gedreven tot zelfmoord. Nooit in mijn leven had ik overwogen om zelfmoord te plegen, maar hier leek het me een noodzaak (ik kon niet meer) en een antwoord op zoveel wreedheid. Met mijn hoofd tegen de muur. Roerloos bleef ik liggen, ik draaide als een toel. Onmiddellijk kwamen er enkele agenten binnen. Een van hen begon me te slaan, maar de anderen hielden hem tegen. Ze waren uit hun lood geslagen, wis-

ten niet wat te doen. Ik verloor het bewustzijn.»

«Ze brachten me naar een hospitaal. Daar bleef ik liggen, onder bewaking, terwijl ik voortdurend aan Carme dacht. Ik kreeg bezoek van een man die mij en mijn familie bedreigde als ik durfde praten over foltering, en hij herinnerde me eraan dat ik nu wel wist welke verklaring ik moest afleggen. 's Avonds kwamen agenten binnen met een schrijfmachine, voor de verklaring, met een advocaat die totaal geen acht op me sloeg. De volgende morgen, nauwelijks in staat om me te verplaatsen, brachten ze me naar de rechtbank voor verklaringen.»

Sevilla, arrestante: «Na de betoging gingen we een meisje zoeken in het hospitaal, waarvan we wisten dat ze gewond was door een kogel. Toen we daar naar haar informeerden, kwamen er agenten op ons af die ons naar de wachtaal brachten, onze papieren vroegen, en ons toen naar buiten brachten. Zonder te zeggen dat we aangehouden waren, brachten ze ons naar het commissariaat. Daar drevan ze ons naar binnen met een paar matrakslagen en ander een regen van beledigingen. Ze lieten ons drie uur wachten, ondertussen verdergaand met beledigingen, vooral tegen de buitenlanders, die hen niet verstonden.»

«We hoorden voortdurend kren van mensen die geslagen werden. Bij de gearresteerden tijdens de betoging was er een jongen met een verband aan het oog; ze hadden zijn bril stukgeslagen. Een andere jongen zat helemaal onder het bloed. De agenten maakten schunnige opmerkingen en slijngden ons beledigingen naar het hoofd: "Kijk eens hoe ze geschminkt is, ze zou evengoed voor iets anders kunnen dienen..." Ze riepen het kuispersoneel om met de buitenlanders te lachen: "Kijk eens naar de maquillage die hij aan zijn oog heeft" en ze wezen naar een jongen die ze zelf toegetakeld hadden. "Kijk, die lijkt op Sandocan, en die op Vicky de Viking..."»

«Ze stopten ons in absoluut walgelijke cellen, telkens een Spaanse met een buitenlandse, zodat we niet konden communiceren. Onze advocaten werden niet binnengelaten; bij de eerste verklaringen waren de advocaten politieagenten, die de politie verdedigden.»

vervolg van pag. 1

mengen in het maatschappelijk debat, dan krijgt hij op zijn bek. Literatuur, toneel, schilderijen, reclame en al die andere media die zich bezighouden met kennisverspreiding, bestaan nu naast elkaar, volledig los van elkaar. Vroeger waren die verweven tot een geheel.»

Stoelen

«Toneel is ook helemaal niet meer de somograaf van onze tijd, zoals sommigen dat denken. De meeste mensen vinden theater een volstrekt onbelangrijk bijverschijnsel, hebben er nooit kennis van genomen. Ze vinden het vervelend, ouderwets, onzin zelfs. Dat geldt voor de andere kunstvormen trouwens ook. Het interesseert zo goed als niemand meer. Als we alleen al de Amsterdamse intellectuelen tot publiek zouden hebben, dan stond mijn agenda overvol. Maar zelfs die mensen komen niet meer kijken. «Waarom speel je toneel? Waarom schrijf je toch? Waarom schilder je? Ga toch je geld verdienen.» Dat is het hot item van de dag.»

Veto: Ja, waarom speel je dan nog toneel?

Lamers: «Dat is een antieke vraag. Die kan je alleen maar beantwoorden met banaliteiten als: «Ik doe dat gewoon. Ik vind dat interessant en belangrijk.» Vroeger kon je dat veel makkelijker verdedigen. Toen bepaalde het theater het hele beeld van de mode, de literatuur, de kunsten.»

Veto: Maar er bestaat toch nog een zekere interactie tussen het toneel en de andere media. Neem nu de snelheid van jullie voorstellingen. Dat is toch een exponent van de MTV-generatie?

Lamers: «Integendeel. Dat heeft MTV bij het theater gehaald. Onze manier van tekstzetting, waardoor bij het publiek een deel van de mededeling bewust wordt onthouden, dat is een retorisch effect. Dat heeft de televisie nog maar net ontdekt. We spelen de meeste van onze stukken één op één, dat wil zeggen één pagina per minuut. Zo gaat natuurlijk een deel van de plot verloren, maar daar gaat het helemaal niet om. Neem nu het laatste stuk dat we speelden, Dantons Dood van Büchner. Daarvan werd altijd gezegd dat het onspeelbaar is, dat de mensen het toch niet begrij-

pen. Wij hebben de dertig rollen uit de tekst verdeeld over amper zes acteurs. Door de dingen zo dicht naar elkaar toe te trekken, ga je meteen naar de inhoud van het stuk, zonder de omweg van het verhaal te moeten nemen. Want het gaat natuurlijk om de kontekst van zo'n tekst, om de dramaturgische betekenissen.

«Je moet er natuurlijk van uitgaan dat het publiek een zekere voorkennis heeft. Anders kan je als toneelspeler alleen maar grappen tappen, de lolbroek uithangen, of verhaaltjes vertellen.»

Veto: Gaat het theater zo niet zijn eigen doodvonnis tekenen, door zo veelzijdig te zijn voor zijn publiek?

Lamers: «Dat is ook een antieke vraag. Bovendien is er geen tijdperk geweest waarin je meer met toneelspelers gekonfronteerd werd dan nu. Niet alleen de film, televisie en reclame, maar zelfs de politiek, om maar wat te noemen, is doordrongen van toneel. De mensen die nu het hele beleid bepalen zijn toch door de media gekreerde figuren. De meeste mensen denken dat de bron van dat alles, de toneelspeler die met twee stoelen en een plank naar Leuven komt, niet meer bestaat. Voor het grote publiek is de toneelspeler een diersoort die misschien niet uitgestorven is, maar opgesloten werd in een veel grotere dierenruimte die televisie heet. Moderne toneelvormen, zoals wij die zouden moeten ontdekken, worden stuk voor stuk door de massamedia overgenomen. Daar zit precies ons belang. Maar dat ziet de televisiekijker niet.»

Tafel

Veto: Maar oefent Discordia die rol nog wel uit na tien jaar? De kritieken zijn niet mals, sommigen vinden dat jullie ter plaatse blijven trappelen.

Lamers: «Dat is toch onzin. Lulkoek! Er is geen gezelschap met onze beperkte omvang dat zo een divers repertoire brengt in een zulke diversiteit van stijlen. Dat is absolute bullshitter, geouwehoer, onzin.»

Veto: Nochtans eis je in een gesprek met Wim Van Gansbeke het recht op om te stagneren, om niet meer te evolveren.

Lamers: «Ja, je moet je poten van de kunstenaar afhouden.»

Veto: Maar zo plaats je jezelf toch boven elke kritiek? Waar wij ons bijvoorbeeld aan ergeren zijn de inside jokes die jullie in de voorstelling verweven, gericht naar een paar ingewijden. Dat is toch masturbatie?

Lamers: «Nou en? Wat is er fout aan masturbatie? De hele wereld masturbeert.»

Veto: Maar niet voor een volle zaal. Zo sluit je toch een deel van het publiek uit? Lamers: «Ik ben een toneelspeler. Ik mag alles. Ik ben het zelfs verplicht.»

Veto: Nu verhef je jezelf weer boven alle kritiek.

Lamers: «Helemaal niet. Het moeie van toneelspelen is niet dat je datgene boven tafel brengt wat iedereen stiekem achter gordijntjes doet. Dan blijkt masturbieren plots helemaal niet verboden te zijn. Dat is toch een geweldige oplichting. Ik vind die grappes leuk. Wat het publiek daarvan denkt, interesseert me niet. Ik ken die mensen helemaal niet. Ik gooi die grappes daar trouwens niet zomaar tussen. Wij spelen geen voorstellingen waarbij plots het licht uitgaat, en het hele publiek op het puntje van zijn stoel moet gaan zitten. Het gaat er bij ons veel losser aan toe. Er ontstaat een directe relatie met het publiek. Of die dan negatief is, doet nauwelijks ter zake. Bovendien spelen die zoge-

naamde grappes steeds in op een politieke realiteit die aan de orde is in de stad waar we op dat ogenblik spelen.»

Bed

Veto: Wat vind je van de Nederlandse en Vlaamse kritiek?

Lamers: «Ik heb daar geen eenduidige opinie over. Je hebt er natuurlijk goede en slechte. Wat me wel verschrikkelijk dwars zit, is dat seksisme van vele kritici. Ik los vandaag twee recensies in De Morgen. Het is ongevoelig hoe vrouwenrollen telkens weer worden geanalyseerd in termen van hoer, moeder en dat soort typering. Het zijn ook altijd mannen die die stukken schrijven, en die zijn als de dood om met de eigen kloten op tafel te komen. Hij zal zichzelf nooit de pooier noemen. We leven in een erg zeldzaam ongeëmancipeerde samenleving.»

«Ik zie aan de meeste kritieken verder ook dat de tekens die wij via onze voorstellingen willen overbrengen haast nooit begrepen worden. Ik stel dat gewoon vast. Niet dat ik me dan

wil gaan verantwoorden bij de mensen. Ik denk dan gewoon: het is mislukt, en ik begin opnieuw. Dat experiment kan jaren duren, maar dat geeft niets. Intussen wegen ze toch de vloer aan met je. Toneelspelers zijn uiterst kwetsbaar. Niemand anders geeft zich zo onmiddellijk bloot.»

«Als jullie vinden dat Discordia niet evolueert, dan moet je de kritieken maar eens lezen. Die blijven net altijd dezelfde. Er blijft een soort communis opinio te heersen over ons, en dat geldt voor de andere teatergroepen trouwens ook. De meeste kritici houden zich alleen maar bezig met de mensen die er op het toneel staan. Ze schrijven vooral over met wie ze naar bed zijn geweest en zo. En dan weer alleen over de vrouwen.»

«Dat gebelgie over onze zogenaamde stagnering komt trouwens van Wim Van Gansbeke. Die heeft dat zo geformuleerd uit rankune, omdat hij in een kaffee met iemand had gevochten. Maar daar ga ik beter niet op in.»

Raf Uten
Jeroen Overstijns

Lamers: «We leven zelf in een erg zeldzaam ongeëmancipeerde samenleving» (foto Karel De Weerd)

Koncertorganisatoren in Leuven (4)

De poes brult

Vierde in onze reeks Leuvense concertorganisatoren is een gesprek met de mensen achter Cri du Chat, die reeds een vijftal concerten organiseerde. Net zoals Kerosine richten zij zich tot de liefhebber van zogenaamde 'alternatieve rockmuziek' — getuige bijvoorbeeld de optredens van Godflesh en Fudgetunnel vorig academiejaar en onlangs nog het optreden van punkveteranen UK Subs — maar ook Vlaamse veteraan Kris De Bruyne zal binnenkort waarschijnlijk in de Cri du Chat-annalen bijgeschreven worden. Moet kunnen.

Cri du Chat — de naam van een zeldzaam, genetisch bepaalde aandoening die in de psychiatrie behandeld wordt — liet twee academiejaren geleden voor het eerst van zich horen. Het eerste optreden dat zij organiseerde — Nova Mob, de band van voormalig Hüsker Dü-drummer Grant Hart — was al meteen een schot in de roos. Dat het pad van een concertorganisator niet altijd over rozen loopt, bleek dan weer bij hun tweede concert, Calvin Russell. De publieke interesse was toen beneden alle verwachtingen met als resultaat een financiële kater. De drie daaropvolgende bands gingen dan weer met financiële ups en downs gepaard.

Talent

Rembert De Blander en Jeroen Van Rens zijn, net zoals Kerosine, om een gelijkaardige reden begonnen met concertorganisatoren: Leuven bood te weinig op concertvlak en ze zagen concerten organiseren wel zitten. Na hier en daar wat rond te vragen, werd Cri Du Chat uit de grond gestampt. Nochtans zitten ze niet helemaal op hetzelfde terrein van hun kompanen

van Kerosine, die eerder al in Veto aan bod kwamen.

De Blander: «In tegenstelling tot Kerosine, die met 'Some Noise' werken, werken wij voornamelijk met het boekingskantoor 'The Foundation' en dat maakt al direct een groot verschil. Beide systemen verschillen danig van elkaar. The Foundation geeft een lijst met groepen die ze naar België haalt en de meest biedende krijgt de groep. Some Noise biedt aan wat ze heeft en wat je interesseert krijg je dan ook.»

Van Rens: «Er is echter nog een ander verschil. Some Noise probeert te werken op non-profitbasis, in zoverre dat mogelijk is natuurlijk. De procenten die ze eruit haalt probeert ze altijd te investeren in projecten of opkomend talent. The Foundation is dan weer een boekingskantoor dat anders. Dat betekent ook dat er financieel een heel groot verschil in zit. Je moet voor een concert, alles inbegrepen, dan ook al gauw op een budget van ongeveer 130.000 frank rekenen. Hoger dan 150.000 frank kunnen wij niet gaan.»

De Blander: «Door met zulke grote groepen te werken is het risico wel groter, dan als je de relatief goedkope groepen van Some Noise aksepteer.»

Veto: Is het niet zo dat de gerenomeerde organisatoren — ik denk aan de VK uit Brussel en S&M uit Herk-De-Stad — een voorkeursbehandeling krijgen, die hen een moeilijk te doorbreken monopoliepositie bezorgt?

De Blander: «Je kan altijd die monopoliepositie doorbreken. Daarvoor moet je gewoon hoger bieden. Ik veronderstel dat bij een gelijk bod zij misschien wel voorrang krijgen. Maar je weet dat niet, aangezien je niet te horen krijgt wat de anderen geboden hebben. Het systeem van opbieden is eigenlijk heel vervelend.»

Breed

Veto: Als je de groepen even op een rijtje zet, lijkt er niet echt een (muzikale) lijn te zitten in wat jullie organiseren: punk, dubmetal, ... en dan nu Kris De Bruyne.

Van Rens: «Kijk, we willen iets brengen en dat kan eender wat zijn. In het geval van Kris De Bruyne werd ons iets door Schuermans aangeboden. Dat op zich was voor ons al de moeite waard. Het is ook een manier om in het circuit te geraken. Zo's aanbod kan je moeilijk weigeren.»

Veto: Proberen jullie in de keuze van de voorprogramma's plaatselijke groepen ook een kans te geven?

De Blander: «Dat hangt ervan af je een 'package' krijgt aangeboden: af en toe zit het voorprogramma inbegrepen in het aanbod van het boekingskantoor. Anders tracht je lokale bands te vragen, als die tenminste bij de hoofdact passen en goed genoeg zijn. Dat laatste is natuurlijk vrij breed op te vatten.»

Veto: Hoe zit het met jullie contact met de groepsleden?

Van Rens: «Dat varieert. Die mensen zijn op toernee. Het hangt er dan ook vanaf of dat op hun einde loopt. Voor UK Subs was het bijvoorbeeld het derde optreden na elkaar. Ze waren dan ook doodmoed, maar toch is de helft ervan nog maar op stap gegaan. Twee men-

sen van hun crew namen de tour op met een videokamera. Ze hebben toen nog achter het podium twee meisjes, die bij Funeral Dress in lingerie stonden te dansen, met een banaan in de meest erotische standjes gefilmd, om toch maar 'straf' materiaal te hebben om thuis te laten zien.»

De Blander: «In feite heb je er zelf ook de tijd niet voor om met de groepsleden veel om te gaan. Bij Calvin Russell moesten we nog om half zes 's avonds naar een transformator gaan zoeken omdat hij een versterker van 110 volt gebruikte. Fudgetunnel kon dan weer de effectpedalen niet gebruiken en heeft dan maar met één pedaal gespeeld.»

Veto: Vinden jullie het geen probleem dat je in een business zit waar dikwijls schandalig veel geld gevraagd wordt? Gaat er niet ergens iets fout met de rockmuziek?

De Blander: «Wat is schandalig veel geld?»

Serius

Veto: Honderdduizend frank, bijvoorbeeld.

De Blander: «Zelfs al neem je 100.000 frank — en daar zitten wij met ons beperkt budget serius onder — dan moet je er nog rekening mee houden dat ze met tien man zijn en dat ze om de dag of om de twee dagen optreden. Reken daar nog eens vliegticket en andere vervoerskosten bij. Je kan dan niet zeggen dat die groepen geldwolven zijn.»

Van Rens: «Het is in ieder geval een feit dat men in Leuven onmogelijk dure groepen naar hier kan halen. We moeten de inkomprijs zo laag mogelijk houden want de Leuvense student is op dat vlak enorm verwend. Veel van hen komen gratis of heel goedkoop binnen op fuiven of concerten georganiseerd door kringen. Probeer dan maar eens een concert te organiseren van meer dan 500 frank. Bovendien trekken de kring-

gen ook enorm veel sponsors, zodat het voor ons behoorlijk moeilijk is om nog sponsors te vinden.»

Veto: En toch hebben jullie een groep als Nova Mob naar hier kunnen halen?

De Blander: «Nova Mob hebben we alleen maar gekregen omdat iedereen op die dag een concert had of niet kon. Dat was dus eigenlijk een toevalstreffer.»

Veto: Nirvana?

Van Rens: «Die hebben ze ons ooit aangeboden. We hebben geboden, niet veel minder dan men kon verwachten. Twee weken later zijn ze doorgebroken.»

De Blander: «Achteraf hebben we wel bij het boekingskantoor gepolst of we niet te weinig geboden hadden. Het was héél veel te weinig.»

Kris Jacobs
Steven Van Garse

IMEXCOM TECHNOLOGY

Burgemeesterstraat, 3
3000 - Leuven
Tel : (0)16/223285 - Fax : (0)16/220485

You Need a Computer ?
For private or professional usage
The answer is simple :
- The BEST Price around -
- The BEST Service around -
Imexcom Technology
YOUR PARTNER

386 Sx 33MHz
1 Mb Ram geheugen
FDD 3 1/2 (1.44Mb)
HDD 42Mb
VGA Card TRIDENT 256Kb
VGA 14" Monochrome Monitor
Keyboard Extended 102Keys
2 Serials - 1 // - 1 Game
Mouse Micro. Comp.
Mouse Pad
Minitower or Desktop Case

Price : 2599,- BTW In.

IMEXCOM TECHNOLOGY

Tervaelestraat, 93
1040 - Brussel
Tel : (0)2/7368756 - Fax : (0)2/7327879

Night of the Noise in zaal Corso Zij zijn jong en zij willen wat

Donderdagavond vindt in de Corso de eerste Night of the Noise plaats. Bedoeling is door korte optredens — cirka veertig minuten — een aantal jonge Belgische bandjes de gelegenheid te geven zichzelf te promoten. Die avond kan de kritikus in ons zijn tanden zetten in de muzikale brouwsels van respectievelijk Pipeline-Killtime, Restless Fidget, Metal Molly, Les Cicatrices en Beowulf. Schuilt hiertussen een nieuwe sensatie of gaat het slechts om veredelde vormen van tennisracket-pantomime-voor-de-slaapkamerspiegel-omdat-die-mannen-op-MTV-zo'n-nei-ge-waaven-hebben?

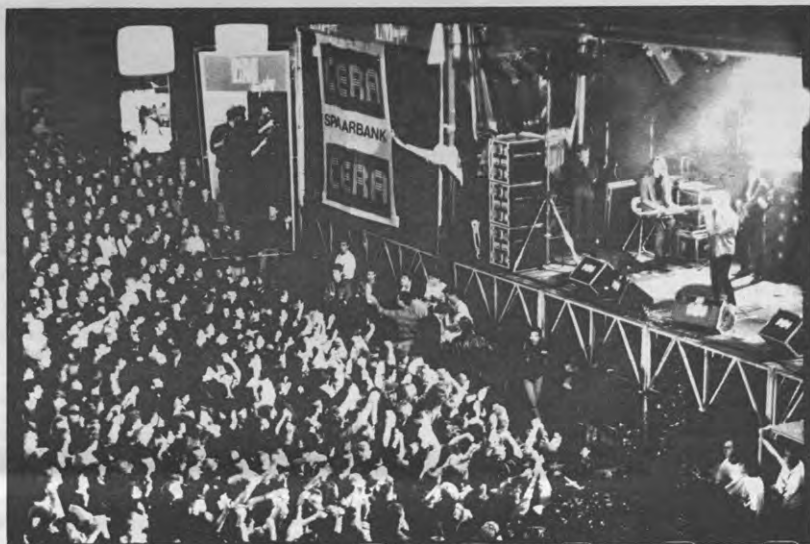
Het idee om Night of the Noise te organiseren ontstond toen Pascal Deweze, student aan het Hoger Instituut voor Toneel en Kultuurspreiding in Brussel, voor zijn studies als opdracht kreeg een spektakel te organiseren met podium en publiek. In eerste instantie wilde hij een kleinschalig optreden van zijn eigen band Metal Molly organiseren. Zaal Ons Huis leek wel een geschikte lokatie, maar bleek niet meer beschikbaar voor optredens. Het werd dan de Corso. Zelf een muzikant, besefte Deweze maar al te goed hoe moeilijk het is voor beginnende groepjes om aan de bak te komen. Daarom dus niet meteen een promotieavond voor meerdere bandjes

organiseren.

Via een oproep om demokassettes op te sturen, ging Deweze, daarbij geholpen door zijn vader en een vriend, op zoek naar nieuwe groepjes. Eventueel zouden de bands ook 'live' gewikt en gewogen worden. Er bleven een dertigtal groepen over, waarvan er dus vijf op deze Night of the Noise mogen aantreden.

Gevoelens

Aangezien het een promotieavond is werd er verder natuurlijk zoveel mogelijk ruchtbaarheid aan gegeven. Dat gebeurde ondermeer via de ge-

Nog even en de groepen stoten door tot marktrock...

(foto archief)

schreven pers, het regionale televisiestation RTV Leuven en de vrije radio's Scorpio en Sinjaal. Zelfs talentenkouts van verscheidene platenfirma's en managementburo's zouden komen 'keuren'.

De avond wordt geopend door Pipeline-Killtime uit Aarschot. Dit viertal ontleende zijn naam aan een nummer van Sonic Youth en covert bovendien 'Youth against Fascism'

van diezelfde New-Yorkse geluidsteroristen. Het eigen werk roept nogal ambigue gevoelens op. Het kan er wel mee door, maar de groep slaagt er toch niet in echt te bekoren. Dat kan altijd nog komen natuurlijk.

Restless Fidget — de naam is ontleend aan het werk van Edgar Allan Poe — uit Opwijk zoekt het eerder in klassieke rockpatronen. 'Noise' — indien je dat mag interpreteren als een hedendaagse variant van gitaarrock — hoefje van deze band dus niet te verwachten. Het geheel heeft een melancholische ondertoon en de groep lijkt dan ook op zijn best in het tragere werk. Een mooi voorbeeld daarvan is het nummer dat waarschijnlijk 'Fascinate Me' heet.

Derde in de rij is Metal Molly, de band van organisator Deweze. Op de cassette die hij ons bezorgde staat slechts één nummer van dit kombo, een erg mooie cover van Jimi Hendrix' 'Little Wing'. Hun set zou voor vijf procent uit covers bestaan. Of Metal Molly daarom meteen een veredeld balorkestje is, zal de avond zelf moeten blijken. Technisch lijken ze in elk geval het meest onderlegd van de vijf bands.

Les Cicatrices uit Herent noemen zich beïnvloed door Dinosaur Jr., Buffalo Tom, Hüsker Dü, Pearl Jam en The Cure maar eigenlijk hebben ze

weinig gemeen met deze bands. Net als Restless Fidget maken Les Cicatrices vrij klassieke rock en hebben ze blijkbaar al aardig wat tijd in het repetitiekot doorgebracht.

Hypes

Hekkesluiser is Beowulf uit Keerbergen. Hun muziek twijfelt tussen garagerock en new wave. Dat laatste heeft vooral te maken met de vrij gedateerd klinkende praatzang. Toeval kan dat trouwens niet zijn, getuige de erg vertrouwde cover van 'A Forest' van The Cure.

Night of the Noise heeft in tegenstelling met wat de naam doet vermoeden weinig te maken met actuele hypes. De bands die de bewuste avond aantreden, musiceren echter allen op zijn minst behoorlijk goed. De selectie is blijkbaar wel serieus gebeurd. Bovendien vervalt geen enkele band in plagiarisme. Geïnteresseerden hoeven het voor de prijs niet te laten. Zeventig frank voor vijf bands — mét fuif — kan je zelfs met een overontwikkeld spaarzaamheidsyndroom moeilijk veel noemen.

Kris Jacobs

Night of the Noise, donderdag 11 maart vanaf 20.30 u in zaal Corso, 70 frank.

De Wispelaere in Een Uur Cultuur Tussen tuin en wereld ligt het verkoolde alfabet

Een goede gewoonte van de Cultuurcommissie is om in elk cyclus van Een Uur Cultuur een lezing van een schrijver op te nemen. Dit semester is dat Paul De Wispelaere, die met het autobiografische werk 'Het Verkoolde Alfabet' misschien wel het beste boek schreef dat vorig jaar in het Nederlands taalgebied is verschenen. De Wispelaere komt praten over de manieren waarop een schrijver tegenover zijn biografie kan staan.

In 1991 nam De Wispelaere afscheid als hoogleraar Nederlandse Literatuur aan de UIA. Blijkbaar kwam er toen meer tijd vrij voor het schrijven want vorig jaar verscheen het lijvige 'Het Verkoolde Alfabet', dat zijn dagboeknotities van oktober 1990 tot september 1991 bundelt. Het boek werd uitgegeven in de prestigieuze reeks 'Privédomein' van De Arbeiderspers. Als Vlaming deed alleen Louis Paul Boon hem dat voor. Het is trouwens Boon die het middelpunt is geweest van De Wispelaere's academische loopbaan. Hij heeft aan de UIA het onderzoekscentrum rond Vlaanderens grootste twintigste eeuwse schrijver op twingt gezet.

geliefde en de natuur. De symbiose van deze twee polen, het beschouwend theoretisme en de directe ervaring van de natuur, is iets waar De Wispelaere doorheen zijn schrijversloopbaan naar heeft gestreefd. Het boek lijkt, ook al door de kalme vastberadenheid dat het uitstraalt, daarmee een definitieve fase in De Wispelaere's loopbaan aan te kondigen. In vroeger autobiografisch werk heeft de schrijver zelf trouwens zijn jeugd in de zeer landelijke omgeving van Brugge aangegeven als één van de meest belangrijke voedingsbodems van zijn schrijven. Het tema komt ook sterk naar voor in het tweeluik 'Tussen Tuin en Wereld' en 'Mijn Huis Is Nergens Meer', waarvan het eerste deel in 1982 met de driejaarlijkse staatsprijs voor proza bekroond werd. Die twee polen heeft De Wispelaere zelf ooit 'de glimlach van het ambivalente weten' genoemd.

In 'Het Verkoolde Alfabet' zweeft De Wispelaere tussen herinneringen aan gebeurtenissen, vroeger gelezen boeken en de aantrekkingskracht van zijn tuin. De Wispelaere beschrijft dit met een mooie mengeling van inleving en kritische afstandelijkheid. Zo spant het boek een web waar je zelf met moeite uit wil. Daarbij is het boek een mengeling van literaire vormen als het essay, dagboek en verhaal.

Dat over elkaar schuiven van verschillende genres is een konstante in zijn werk. De Wispelaere stelt daardoor het naast elkaar kunnen bestaan van verschillende literaire genres in vraag. Hij poneert dat ze toch allemaal terug gaan op dezelfde menselijke ervaring van de er achter liggende schrijver. Biografische en literaire werkelijkheid zijn in de romans van De Wispelaere trouwens onlosmakelijk verbonden. Dit openbreken van de roman als genre ligt in het verlengde van het kritisch werk van De Wispelaere rond de vernieuwing in de roman die in de jaren vijftig op gang kwam in Frank-

rijk met onder andere Robbe-Grillet als boegbeeld. In België is Ivo Michiels een van de belangrijke schrijvers van deze stroming. Ook in het proza van De Wispelaere zijn elementen hiervan terug te vinden.

'Het Verkoolde Alfabet' kreeg heel wat terecht aandacht en haalde, wat toch vrij zeldzaam is voor een 'Privédomein', hoge oplagecijfers. In een recent onder kritiek gehouden enquête over het beste boek van 1992 eindigde het trouwens op een tweede plaats, na — hoe kan het ook anders — 'De Ontdekking van de Hemel' van Harry Mulisch.

Misschien is het niet toevallig dat Paul de Wispelaere net deze week te gast is op Een Uur Cultuur. Zijn sterk autobiografisch geïnspireerd werk ligt in de lijn van de op dit moment lopende Nederlandse boekenweek, die draait rond autobiografische geschriften. Naar aanleiding daarvan heeft De Wispelaere een nieuw boek gepubliceerd dat de naam 'Bar en Bizar' heeft meegekregen. Daarin heeft hij uit alle toe nu toe verschenen privé-domeins de voor hem mooiste passages gehaald. Voor uitgeverij De Arbeiderspers is dit naast het nieuwe autobiografische werk van Jeroen Brouwers natuurlijk een ideaal promotiemiddel, wat niet wegneemt dat het ook een prima boek kan wezen. De literaire eruditie van De Wispelaere staat daar haast borg voor. Naar aanleiding van die boekenweek zouden trouwens ook in België een maand lang alle privé-domeins 200 frank minder moeten kosten. Daarmee is het enige bezwaar tegen de voor de rest schitterende reeks gedeeltelijk, zij het tijdelijk opgeheven.

Doodskleur

De lezing die De Wispelaere zal geven heeft als onderwerp de verhouding van de schrijver tot zijn biografie. De Wispelaere drukt daarin zijn reserves uit tegenover een derde die zijn leven zou proberen te synthetiseren. 'Maar laat ik wat preciezer en meegaander zijn. Op een zachte en melancholische herfstmiddag, wanneer de rozen er nog staan maar al een doodskleur krijgen, zou ik, gezeten in de strelende zon en onder het genot van een koude fles Loirewijn me misschien door mijn biograaf laten

verleiden tot het vertellen over het meisje Béatrice, dat dertig jaar geleden mijn toen nog jonge leven in een andere versnelling heeft gezet, en dat sindsdien, na ons afscheid en haar dood die kort daarop is gevolgd, onder haar eigen naam en onder andere namen, een bestendige aanwezigheid in mijn werk is geweest. Maar zou het zin hebben om iets te vertellen dat al in mijn werk te vinden is, of wat nog in volgend werk moet komen, alhoewel ik dat zelf pas zal weten wanneer het werk af is?'

Jeroen Overstijns

Paul de Wispelaere, 10 maart, Erasmus-huis, 8e verdieping, 13.00u

Gratis

In het kader van haar dertigjarig bestaan organiseert het Universitair Symfonisch Orkest twee concerten. Die gaan door op dinsdag 16 en woensdag 17 maart, telkens om 20.15 u. Op het programma staat onder andere werk van Tsjajkovski, Stravinski en Piet Swerts die eveneens de nieuwe dirigent is van het orkest. De orkestraad geeft hiervoor vijf vrijskaarten weg, vanaf maandag af te halen op Veto. Wie snel is valt in de prijzen.

Web

De schrijver heeft, zo blijkt uit zijn notities, elke vorm van oververhit leven de rug toegekeerd. Toch is het geen gekwelde eenzaamheid waarmee De Wispelaere worstelt want enerzijds is er het lezen en anderzijds zijn

Opgelet

Dit academiejaar is iedereen automatisch ingeschreven voor de examens van de eerste zitting. Dit impliceert dat iedereen die niet wenst mee te doen aan de examens in eerste zitting zich moet gaan uitschrijven (vnl. tweede lic maar ook eerste kan). Een aantal fakulteiten hebben wel hun voorzorgen genomen om problemen te vermijden. Het examenreglement bepaalt immers dat wie niet meedoet aan de examens en toch ingeschreven is, als 'ongewettigd afwezig' wordt beschouwd en dat kan allerlei nare gevolgen met zich meebrengen.

advertentie

CAFE PASTA

D'ADARIO

Ravenstraat 21-23, 3000 Leuven. Tel 016 29.01.26

Zoekertjes

- Het Universele Duistere Patasyndroom kwam te weten dat Le Pen in het kader van zijn kiescampagne het remgeld wil verlagen van F7 naar F6
- Bok poogt G7-G5
- Studio te huur in de Vissersstraat 5: aparte badkamer, slaaphoek, alle voorzieningen aanwezig. Bel na 19.00u naar

- 23.06.18. Prijs: 11.000,-
- Al uw typewerk met tekstverwerker (teksten, formules, tabellen...) Jaren ervaring. 011/43.28.56. tot 19u. M. Sanders
- Verloren: op do-avond 25/2 in aud. Zoologisch Instituut of omgeving stadspark: bruine pennezak. Bert, Prelatenstr. 17
- Roze Drempel-nieuws: op 15/3 houden we een discussieavond met (hetero)vrienden: breng dus allemaal je vriend(inn)en mee! 20u, Jan Stasstr. 2
- Kamer te huur in vegetarisch gemeen-

- schapshuis, 6500 frank, Brusselsestraat 226, 20.11.
- Pieter Coutereelsichting vzw, homoseksuëler centrum, Tiensevest 58 (23.63.27): jongerenkafé v.w. vanaf 21u. Elke di. grote fuif
- Afdrukken op Postscript laserprinter, lay-out van documenten en tesis, inlezen van gedrukte tekst naar tekstverwerker viaskanner: Abax, Gezelelaan 17, Heverlee (nabij de Parkpoort), 20.73.61. - ook na de kantooruren
- Typen tesis, verslagen, briefwisseling. Kris Rosselle, Naamsestweg 130 (20.70.77.)
- Spoorstudent (aanv. jr.) zoekt kot voor mei-juni. 054/33.45.81 ('s avonds) Dank bij voorbaat!
- Een Praagse replek (met de geur van een Skoda en Becherovka) voor Bok: F4-F5 (BB)
- Verloren op 8/2 in MSI 03.18: zwarte stoffen pennezak met witte rits. Bevatte o.m. met hout versierde vulpen. Bart D., Vanderkelestr. 29
- Vzw Labyrint, Martelarenlaan 109, Kessel-Lo (25.55.67). Elke di. kun je via het onthaal met Labyrint/Roze Drempel praten over je gevoelens en problemen rond lesbisch-zijn in de gebouwen van het JAC, Minckelersstr. te Leuven.
- Ik ben ontzettend blij dat iemand op ma. 22 febr. mijn pen (Pelikan) heeft

adverentie

TEKSTVERWERKING

Telefoon 016/26.06.58

Fax-Modem 016/25.17.60

KAFEETHEORIEEN

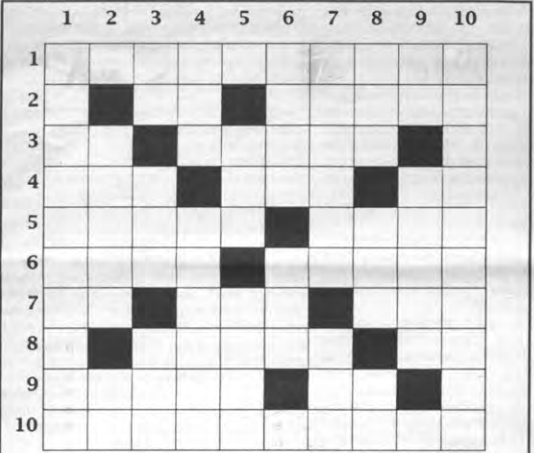
EIGENLIJK IS DE DAG EEN UITEST LANGZAME TENNISMATCH

MET DE ZON ALS BAL DIE TERGEND TRAAG OVER HET VELD VLIEGT...

ER WORDT STEEDS OPNIEUW IN HET OOSTEN OPGESLAGEN...

WANT TEGEN DAT ZE IN HET WESTEN EENS MOGEN TERUGSLAAN, LIGGEN ZE DAAR ALLEMAAL IN...

SLAAP

Horizontaal — 1 Tijdelijke opschorting 2 Watergod — Afrikaans land 3 Eiland — Harde klap 4 Jongensnaam — Stembus — 69 cm 5 Onderdelen van een groter geheel — Meisjesnaam 6 Streep in marmer — Stern in met 7 Zangnoot — Turkse titel — Onafhankelijkheidsbeweging 8 Vertegenwoordiger — Lengtemaat 9 Onder woorden brengen — Voedingsmiddel 10 Watervogels.

Vertikaal — 1 Rouwcentrum 2 Uiterste gedeelte — Pers. vnv. 3 Zangnoot — Chinese vermicelli — Godin van de blinde drift 4 Mansnaam — Met verlies aan snelheid 5 Aziaat — Plaats in Limburg 6 Kleur — Kerkelijke straf 7 Bijeenkomst — Drank 8 Europese rivier — Houten kom — Programmapunt 9 Lelieachtige plant — Gladde, gelijkmatige 10 Carrousel.

Door Filip De Keukeleere

adverentie

SCORPIO PARTIES

COUSO LEUVEN

VRIJDAG 12 MAART

DONDERDAG 25 MA

gevonden van L&W en die tot nu toe voor me bewaard heeft. Hij/zij mag ze nu wel terugbezorgen: Sofie Gielen, 25.09.70. Dank bij voorbaat

- Gevonden in hal L&W op ma. 22/2: vulpen (Pelikan). Losgeld: 5 vanille-ijsjes in Alma 1
- Enzo, l've won. PIR
- Kamer te huur: juli-sept. (mogelijk tot verlenging per jaar). Gem. keuken + badk. + WC. Jozefli-straat 25, belken bij Hilde of tijdens w.e. (089/35.37.67.)
- Ilse Santy, op jullie kotfuij volgende maandag zal ik je mijn identiteit onthullen. Clicheeke
- Wie wil mijn werk typen? Ong. 20 blzn p.o.t.k. Bart Vandierendonck, Vaartstr. 9 kamer 595
- Ithaka-kunstenaar vraagt aan de persoon die foto's heeft genomen van zijn krokodil in De Valk om hem te contacteren: Emile Watelet, 23.46.47

JO MEUWISSEN

Alle verhuur video-, klank- en lichtmateriaal voor seminaries, evenementen, optredens, fuitven en TD's

NIUW : LCD - VIDEOPROJECTOREN

tel. 016/201.301

MAANDAG

- 20.00 u **INFO-AVOND** Discussie rond 'Amnesty International: mensenrechten en homoseksualiteit', in Maria Theresiastr. 114, org. De Roze Drempel/Het Goede Spoor.
- 20.00 u **INFO** Driedaagse 'Waarom Europa?' met lezingen, muziek en poëzie, in zaal Zevenslapers, Pieter Coutereelstr. 76, toeg. 100 tot 50, org. Europees Poeziecentrum, UP en Davidsfonds.
- 20.00 u **TEATER** 'Mijn vorig leven' door EAT, in Stadsschouwburg, org. cc Romaanse Poort.
- 20.30 u **FILM** 'Mamma Roma' (1962) van Pier Paolo Pasolini, met Anna Magnani. Neo-realistische film rond de perikelen van een prostituee die haar zoon een betere toekomst wenst mee te geven, in Stuc, toeg. 150/100.
- 21.00 u **VERGADERING** Milieuraad KU Leuven gaat pas volgende week door.

WOENSDAG

- 11.00 u **INFO** Solidariteitsdag met doorlopende dia's en film, sobere middagmaaltijd en een debat over gewapend verzet met Raf Allaert (NCOS), in Jan Stasstr. 2, org. Oikonde Leuven.
- 13.00 u **VOORDRACHT** Een Uur Cultuur: 'Het verkoolde alfabet', literatuurmiddag met Paul De Wispelaere, in Erasmusgebouw L&W (8ste verdiep.), toeg. gratis, org. Kultuurcommissie KU Leuven.
- 20.00 u **INFO** Driedaagse 'Waarom Europa?' met lezingen, muziek en poëzie, in zaal Zevenslapers, Pieter Coutereelstr. 76, toeg. 100 tot 50, org. Europees Poeziecentrum, UP en Davidsfonds.
- 20.00 u **OPTREDEN** 'William' door de Nieuwe Snaar, in Stadsschouwburg, org. cc Romaanse Poort.
- 20.00 u **TEATER** 'Met gesloten deuren' naar Jean-Paul Sartre. Met De Keyser, Vermeulen, Wijffels en Van Hove. Drie mensen komen in de hel terecht..., in Hal Sociale Dienst, Van Dalekollege, toeg. 100, org. CampusToneel KU Leuven.
- 20.00 u **VERGADERING** Studenten tegen Racisme, in Mala Ibrahim, lok. 13.
- 20.30 u **FILM** 'In naam van de Führer', in Masereelklub, Ierse Predikerstr. 25, toeg. 20, org. Pino/AFF Leuven.
- 20.30 u **FILM** 'De Tweede Cirkel' (1990) van Aleksandr Sokourov. Een jonge student gaat terug naar zijn geboortedorp in het hoge Noorden om de begrafenis van zijn vader bij te wonen, in Stuc, toeg. 150/100.

DONDERDAG

- 18.00 u **BIJENKOMST** Groene Babel van Agalev- studenten, in Alma 2 (zijzaal).
- 19.30 u **DISKUSSIEAVOND** 'Kreatief werken in een multicultureel kader': uitwisselen van ideeën met moderator Erik Kleens, in Mala Ibrahim, Pater Damiaanplein, org. vzw TINT.
- 20.00 u **DEBAT** Panelgesprek rond 'zinvolheid van vasten, hoe vasten konkreet invullen, sobere maaltijden en geld geven?'. Met Jan Dumon, Hector Ryckewaert, Roos Maes, Luk Vankrunkelven en Simon Lambregts, in Jan Stasstr. 2, org. UP.
- 20.00 u **KONCERT** Benefietavond tv Projekt Pedagogiestudenten in Roemenie met optreden van het gitaarensemble Trio 18 (muziek van Albinoni, The Beatles, Katchaturian, de la Falla ea) en een voordracht 'Poëzie en Psychiatrie' door Sien Diels, in Kapel Broeders van Liefde, Brusselsestr. 141, toeg. 200/150, org. Studenten Pedagogie.
- 20.00 u **KONCERT** Het Ensemble Oude Muziek Lemmensinstituut olv Erik Van Nevel brengt Byrd, Monteverdi, Schein ea., in concertzaal Lemmensinstituut, toeg. 150, org. Concertvereniging Lemmensinstituut.
- 20.00 u **TEATER** 'Met gesloten deuren' naar Jean-Paul Sartre. Met De Keyser, Vermeulen, Wijffels en Van Hove. Drie mensen komen in de hel terecht..., in Hal Sociale Dienst, Van Dalekollege, toeg. 100, org. CampusToneel KU Leuven.

AGENDA

valvas

door Maud Vermeire

- 20.00 u **TEATER** 'Liefdeswoede' van Benno Barnard naar het heroïsche drama van John Dryden (1677) rond Cleopatra en Antonius. Met oa Jan Decler, Els Dotterman, Gilda De Bal, in Stadsschouwburg, org. Blauwe Maandag Compagnie.
- 20.30 u **FILM** 'De Tweede Cirkel' (1990) van Aleksandr Sokourov. Een jonge student gaat terug naar zijn geboortedorp in het hoge Noorden om de begrafenis van zijn vader bij te wonen, in Stuc, toeg. 150/100.
- 21.00 u **KONCERT** Blues met The Mark Marshall Band, in Tervuursest 101, toeg. gratis, org. Cultureel Ontmoetingscentrum De Spuye.

VRIJDAG

- 20.00 u **INFO-AVOND** 'Cuba, wat is ervan?': dia's en gesprekken over de verwezenlijkingen van het Cubaanse socialisme en de toestand van vandaag met Dirk De Wolf (Oxfam Wereldwinkelreis naar het desbetreffende land in augustus '92), in Oratorienhof, toeg. gratis, org. Vrienden van Cuba.
- 20.00 u **TEATER** 'Met gesloten deuren' naar Jean-Paul Sartre. Met De Keyser, Vermeulen, Wijffels en Van Hove. Drie mensen komen in de hel terecht..., in Hal Sociale Dienst, Van Dalekollege, toeg. 100, org. CampusToneel KU Leuven.
- 20.00 u **TEATER** 'Liefdeswoede' van Benno Barnard naar het heroïsche drama van John Dryden (1677) rond Cleopatra en Antonius. Met oa Jan Decler, Els Dotterman, Gilda De Bal, in Stadsschouwburg, org. Blauwe Maandag Compagnie.
- 20.30 u **FILM** 'De Tweede Cirkel' (1990) van Aleksandr Sokourov. Een jonge student gaat terug naar zijn geboortedorp in het hoge Noorden om de begrafenis van zijn vader bij te wonen, in Stuc, toeg. 150/100.
- 21.00 u **VERGADERING** Milieuraad KU Leuven gaat pas volgende week door.

Antonius. Met oa Jan Decler, Els Dotterman, Gilda De Bal, in Stadsschouwburg, org. Blauwe Maandag Compagnie.

20.30 u **FILM** 'De Tweede Cirkel' (1990) van Aleksandr Sokourov. Een jonge student gaat terug naar zijn geboortedorp in het hoge Noorden om de begrafenis van zijn vader bij te wonen, in Stuc, toeg. 150/100.

ZATERDAG

- 20.00 u **TEATER** 'Liefdeswoede' van Benno Barnard naar het heroïsche drama van John Dryden (1677) rond Cleopatra en Antonius. Met oa Jan Decler, Els Dotterman, Gilda De Bal, in Stadsschouwburg, org. Blauwe Maandag Compagnie.
- 11.00 u **KONCERT** Ora-classics: Von Weber, Schubert, Martinou, Chopin en Debussy in een vertolking van Marijke Oers (piano) en Greet Severens (klarinet), in Oratorienhof, 2e verdiep., toeg. 150, org. cc Oratorienhof.
- 11.00 u **KONCERT** Muziek van eentijds Belgische componisten als Joseph Jongen, Raphael D'Haene en Franklin Gyselynck wordt gebracht door het Eugène Yaeye-trio, met De Neve (viool), Sciffer (cello) en Kessels (piano), in aud. Minnepoort, toeg. 100, org. Cultureel Centrum Leuven mmv Jeugd en Muziek Leuven.

MAANDAG

- 20.00 u **GESPRAKSAVOND** Discussies over en met hetero-vrienden, in UP, org. De Roze Drempel/Het Goede Spoor.
- 20.00 u **KONCERT** Het Nieuw Belgisch Kamerorkest met McMaster (sopraan) brengt muziek van Barber, W.A. Mozart en Schubert, in PDS, org. NBK.
- 20.00 u **TEATER** 'Liefdeswoede' van Benno Barnard naar het heroïsche drama van John Dryden (1677) rond Cleopatra en Antonius, in Stadsschouwburg, org. Blauwe Maandag Compagnie.
- 20.30 u **LEZING** 'Beeldcultuur: over de status van de hedendaagse documentaire' door Certe-Jan Zuilhof. De voordracht wordt geïllustreerd met werk van de Oostenrijkse experimenteel filmmaker Scheufl, de Amsterdamse beeldhouwer Edward Luyken en Abbas Kiarostami, in Stuc, toeg. 150/100.

MEDIKA

11/03 om 22.00 u: Franse avond met optreden van Vanessi Sparadra, in Doc's Bar, ink. gratis.

POLITIKA

09/03 om 21.30 u: kantus, in Universum, ink. inschrijvingen Ad Valvas.

PSYCHOLOGIE

08/03 om 20.00 u: kringvergadering, in 00.14. 09/03 om 20.00 u: Neurosgie-vergadering, in 00.14. 09/03 om 20.30 u: Tema-avond New Wave, in Shrink. 10/03 om 20.00 u: Aperitief-avond, in aud. Minnepoort. 11/03 om 20.30 u: Kinderavond, in Shrink.

VTK

08/03 om 20.00 u: voordracht met Dirk Frimout, in PDS.

WINA

08/03 om 22.00 u: presidiumvergadering, in kelder. 10/03 om 22.00 u: Wina-bar met likeur, in RC. 11/03 om 20.00 u: OWG-vergadering, in kelder.

Religieuze bewegingen in Leuven (deel 3)

Kristenen hebben de taak om het gist in de deeg te zijn

Het boek 'De Laatste Diktatuur, Pleidooi voor een Parochie zonder Paus' van Rik Devillé heeft al veel stof doen opwaaien. Devillé klaagt in zijn boek niet alleen de pauselijke heerschappij aan, hij stelt ook een duidelijk kristelijk alternatief: een veel meer op de bijbel gericht geloof. Veto konfronteerde enkele studenten godsdienstwetenschappen en UP-priester Professor Herman Servotte met de stellingen van Devillé.

De katholieke kerk heeft veel van haar geloofwaardigheid, die het had gewonnen na het tweede Vatikaans concilie, moeten inboeten na een vijftien jaar lang erg conservatief bewind van de huidige 'patriarchen van het Westen': abortus onder geen enkel beding, geen voorbehoedsmiddelen, ook niet in een tijdperk van Aids en geen vrouwen als priester, het zijn maar enkele van de fel gekontesteerde opvattingen waar het Vaticaan nog steeds geen millimeter op toegeeft. Het recente boek van Devillé heeft zoveel opheging gemaakt omdat de kritiek voor één keer vanuit die kerk zelf kwam. Devillé legt stress de nadruk op een terugkeer naar de bijbel en stelt zich helemaal buiten bestaande verdrukkende kerkelijke structuren. Maar is geloof niet gedermineerd door een door pauselijke wil opgelegde visie?

Lanaire: «Absoluut niet. Die paus kan bepaalde dingen verkondigen maar als individu pik je daar uit wat je zelf wil. Je bouwt een bepaald godsbeeld zelf op. Dat evolueert ook steeds. Je broekt stukken van dat beeld af en er komen elementen bij. De pauselijke visie is gewoon een mening waar je van kan afwijken.»

Servotte: «Hoe zou je trouwens moeten bepalen of een Paus determineert? De Paus heeft een mening zoals ieder ander mens. Wel heb ik de indruk dat Rome de macht erg centraliseert. Persoonlijk zou ik grotere waarden toekennen aan de basisgemeenschap. Je bent zeker ook kristen als je met de paus van mening verschilt. Paulus heeft andere visies gehad dan Petrus en is daardoor ook met hem in conflict gekomen, maar hij is wel kristen gebleven.»

Onfeilbaarheid

Veto: Zijn het katholicisme en de paus dan niet onlosmakelijk aan elkaar gebonden?

Lanaire: «Je kunt absoluut geloven buiten de kerk als instituut. Buitenstaander bekritisseren vaak het geloof maar eigenlijk hebben ze het over de kerk. Geloven gaat om de boodschap van Kristus en de kerk staat totaal ten dienste van dat geloof. Voor mijn geloof heb ik die hiërarchische structuren niet nodig. Dat verhindert niet dat je democratisch kunt denken. De bisschoppen zijn er en ze zouden een goede taak kunnen vervullen. Maar daarbij loopt vaak iets mis. Een zo grote gemeenschap heeft structuren nodig, maar nu loopt er toch wel een en ander danig fout in de structuren.»

Van Eepoel: «Het zou wel beter zijn, mocht er zoiets bestaan als een regering voor de katholieke kerk waarbinnen de Paus een taak vervult van administratief beheerder. Maar het machtsapparaat moet dan ook bij meerderheid van stemmen werken. Men moet daarbij naar de basis toe, zoals Devillé het ook beschrijft.»

«Konkreet over bijvoorbeeld de fel gekontesteerde encycliek Humanae Vitae (door paus Paulus VI uitgevaardigd besluit dat het gebruik van voorbehoedsmiddelen verboden door kristenen, j), het is niet zo dat ik me, omdat ik tegen de mening van de paus inga, buiten de kerk stel.»

Servotte: «Die pauselijke onfeilbaarheid over geloofs zaken is helemaal niet van toepassing op deze encycliek. Bij mijn weten is er sinds de uitvinding van de pauselijke onfeilbaarheid in 1870, maar drie keer gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Gezagsuitspraken van de paus kunnen bindend zijn, maar ook alleen maar richtinggevend. Ze zijn variërend van waarde. De buitenwereld weet niet welke waarde ze aan welke uitspraken moet toekennen. Ze scheert veel te veel over dezelfde kam. De buitenwereld heeft ook maar selectieve aandacht heeft voor de uitlatingen van de kerk. Over de nadruk op de derde wereld zal men minder ruchtbaarheid geven.»

Veto: Is het noodzakelijk voor priesters om zich aan die absolute gehoorzaamheid aan de Paus te onderwerpen?

Lanaire: «Een priester is wel gehoorzaamheid schuldig aan zijn gemeenschap maar absoluut niet aan die ene persoon van de Paus. Als de kerk nu democratisch zou opgebouwd zijn, en een priester was het niet eens met een bepaalde stellingname, dan zou een meerderheid moeten beslissen of hij op het matje geroepen moet worden. Dat gebeurt toch ook in een rechtsstaat.»

«Voor mij mogen priesters dus best trouwen. Maar het voordeel is wel dat je als diaken nu

bijna evenveel mag als een pastoor. Het enige dat alleen voor een priester weggelegd is, is het toedienen van de sacramenten.»

«Het celibaat heeft zeker zijn waarde. Het kan zinvol zijn en heeft een zeer rijke tekenwaarde. Er is toch nog altijd dat toekomstperspectief van totale mens zijn.»

Veto: Devillé haalt ook sterk uit naar de steeds groter wordende greep van het reaktionaire Opus Dei op de kerk. Als je als gelovige hoort dat Escriva voor kerkelijke maatstaven veel te snel wordt heilig verklaard, kun je toch niet anders dan je enorm in de steek gelaten voelen?

Lanaire: «Voor mij was dat inderdaad een zware ontgoocheling. Het jaagt schrik aan als je denkt dat dat nu de kerk als instituut is. Als die zich zo conservatief opstelt, heb ik wel een tegenreactie om me dan te richten op de parochiale werking. Dat is geen verloren strijd omdat een kerk toch begint aan de basis. Paul van den Bergh bijvoorbeeld, bisschop van Antwerpen, stelt zich vrij progressief op. Maar hij heeft zichzelf voor zijn uitlatingen een grens gesteld omdat hij anders zou vervangen worden. Je kunt niet zover gaan als je wil. Als er inderdaad alleen maar conservatieve figuren aan de macht komen, zie ik het nog eens tot een scheiding komen. Maar dan nog is er toekomst.»

Servotte: «Ik voel mij ook niet verdrongen binnen de kerk omdat de Paus dingen zegt waar ik het niet mee eens ben. Wanneer hij Opus Dei binnen de kerk plaatst, kan ik daar niet tegen zijn. Pluralisme is immers voor mij uiterst belangrijk. Wij beleven een manier van geloof die absoluut niet met die van hen te vergelijken is. Je kunt toch de democratie niet gaan verdedigen met ondemokratische maatregelen. De weg die ik wil bewandelen is die van zelf problemen democratischer te denken. Opus Dei uitschakelen kan alleen maar door beter kristen te worden.»

Kwaad

Veto: Maar als iemand als de bisschop van Antwerpen zichzelf grenzen moet opleggen, kun je toch bezwaarlijk spreken van een authentiek geloof?

Van Eepoel: «Het draait toch helemaal niet in de eerste plaats om wat hij zegt maar om wat hij doet. Konkreet heeft die bisschop duidelijk laten blijken waar hij achter staat. Het is heel belangrijk dat nu net in deze fase van de kerk zo een bisschop aanblijft. En gelovig ben je toch vanuit je eigen mening, niet vanuit die van een hogere instantie. Als de Zuid Amerikaanse bevrijdings-theoloog Leonard Boff zijn geestelijk ambt naast zich neerlegt omdat de Paus hem elk werk verhindert, word ik daar ook erg kwaad om. Wij volgen de Paus ook niet gewoon omdat hij de baas zou zijn. Daarom ben ik nog katholiek. Als katholiek voel ik mij dan misschien wel verdrongen binnen het systeem kerk maar voor mij speelt het allemaal op een veel persoonlijker vlak. Ik voel mij bijgevolg absoluut niet verdrukt binnen mijn geloof.»

Servotte: «Als Van Den Bergh inderdaad zijn mond houdt omdat hij anders vervangen zal worden, ga ik daar niet mee akkoord. Als je een mening hebt, moet je ze zeggen. Ik vind het nogal raar dat je daarom zou vervangen worden. Persoonlijk ken ik daar geen enkel voorbeeld van. Er gebeuren inderdaad bepaalde bisschoppelijke benoemingen binnen de kerk, die uiting geven aan het conservatievere gedachtegoed. Daarmee miuk je toch nog niet de basisbeweging. Als je dat denkt, heb je een te omvangrijk beeld van de macht van de bisschoppen. Ze voldoen meer aan het verwachtingspatroon van de Paus dan aan dat van de gemeenschap en dat is buitengewoon jammer. Maar het heeft niet het gewicht dat jij eraan toekent.»

Veto: Is de minderwaardige positie die de vrouw in de kerk heeft niet al genoeg om uit de kerk te stappen?

Van Eepoel: «Ik zou niet durven beweren dat de vrouw in de kerk verdrukt wordt, maar bepaalde aspecten worden niet onderkend. De emancipatie heeft toch geleerd dat man en vrouw evenwaardig zijn, al liggen hun kwaliteiten misschien in andere richtingen. Pastors kunnen evengoed van het vrouwelijk geslacht zijn. Er zijn trouwens tegenwoordig veel meer vrouwelijke lekenpastors. Het probleem met de kerk is dat ze louter theologisch antwoordt op be-

paalde knelpunten. En daarop heb je geen verhaal, hoe onrechtvaardig deze manier van spreken ook mag zijn. Die theologische argumenten die ze aanhalen, zijn vaak ook allerminst korrekt. De kerk verdraagt vaak de eksegeese in haar eigen voordeel.»

Servotte: «In het Europese deel van de kerk is er misschien wel een meerderheid die voorstander is van het wijden van vrouwelijke priesters, althans dat vermoed ik. Maar de kerkelijke gemeenschap is veel groter dan alleen Europa. Ik zou echt geen uitspraak durven doen over de mening in andere continenten.»

Veto: Is de kerk nog wel maatschappelijk relevant? Je kan de vergelijking trekken met een bepaald soort engagement voor het milieu: posters ophangen met slogans dat alle wagens weg moeten. Maar dat op zich helpt toch geen steek?

Lanaire: «Ze is in ieder geval nog op veel gebieden actief. Je hebt bijvoorbeeld de zieken-pastors. Het zijn vaak organisaties die niet direct verbonden worden met de meer bekende groeperingen als Greenpeace of Amnesty International. Er zijn wel genoeg kristelijke vakbewegingen. Ook zijn er veel kristenen natuurlijk die zich vanuit hun kristelijk engagement inzetten in niet-kristelijke organisaties. Uit dat geloof haal ik ook de inspiratie om me veel breder dan voor de kerk in te zetten. Ik zal echt niet ontkennen dat veel kristenen in hun luie zetel blijven zitten maar dat is toch ook bij niet-gelovigen.»

Van Eepoel: «Bovendien kan ik mij goed voorstellen dat iemand tot op zijn dertigste het te druk heeft met spirituele zaken waarna hij of zij zich pas volwassen genoeg voelt om zich in andere dingen te engageren.»

Veto: Devillé stelt zijn alternatief voor deze samenleving op vanuit een sterk kristelijk geïnspireerd standpunt. Heeft een maatschappij eigenlijk wel een gelovige onderbouw nodig?

Lanaire: «Ik geloof dat er zeker nog gelovige mensen nodig zijn in die zin dat er mensen nodig zijn die de boodschap van Jezus kunnen doorgeven aan andere mensen. Niet zozeer een katholieke maar wel eerder een algemeen geïnspireerde hoop. Volgens mij gaat het katholicisme ook niet verdwijnen. Integendeel, het is zich op

dit moment volledig aan het uitzuiveren. Pas nu wordt het katholieke geloof een echte keuze. Er zijn nu trouwens zoveel andere vormen van geloof waar je je bij kunt aansluiten. Het geloof is bevrijd van haar vanzelfsprekendheid en daar kun je als authentiek kristen alleen maar blij om zijn.»

«Om aan die authenticiteit te werken zou het misschien beter zijn om die hernieuwing van de doopbelofte in een vorm van het vormsel op een latere leeftijd te laten plaatsvinden. De doop zelf moet wel zeer vroeg gebeuren want anders kun je nooit gelovig opgevoed worden.»

Van Eepoel: «Een maatschappij heeft duidelijk een geloof nodig, onder welke vorm dan ook. De meerderheid van de mensen moeten zich toch kunnen situeren. Als je in de Indische samenleving zou vragen met welke groep men zich verwant voelt, zal iedereen zich als Hindoe, Moslim of lid van een andere geloofsgemeenschap profileren. Het moet voor mij dus niet het katholieke geloof zijn maar de westerse wereld is nu eenmaal kristelijk. Kristenen hebben de taak om het gist in de deeg te zijn, een mengelmoois van de rest. Daarbij speelt de mis een belangrijke rol. Je moet regelmatig samenkomen want alleen breng je er ook niets van terecht.»

God

Veto: Ik kan me toch niet van de indruk ontdoen dat geloof te veel opgelegd wordt en dat er te weinig vrijheid wordt gelaten aan de individuele visie.

Lanaire: «Je kunt absoluut niet spreken van iets opgelegd want niemand kan zich in je geest nestelen en je doen en laten bepalen. Iij zult dan zeggen dat je opvoeding je in een bepaalde richting dwingt. Maar in dat opzicht is iedereen gedermineerd. Geloven is veel meer een groeiproces. En ik moet ook telkens opnieuw kiezen want geloof blijft niet op een punt vaststaan. Uitdiepen van een geloof, waar je natuurlijk niet buiten kunt, staat ook niet los van praten met de anderen. De UP werkt daar heel sterk aan door het inrichten van bezinningsavonden, reizen en het stichten van gemeenschapshuizen.»

Jeroen Overstijns

Kaarsjes branden voor de paus.

(foto Dieter Telemans)